

48.

* *

hat. str. 185.

XVIII, 2, 139

Prace Komisji Historycznej w Warszawie 1708, t. 557. At. Inskrypcje

Wielkiemi miastami

1907

M. 40 -

IOSAPHATIDOS

sive de nece

B. IOSAPHAT KUNCEWICZ

*Archiepiscopi Polocensis Ritûs Graci, pro UNIONE & Sancta
Sede Apostolica Romana, Vitebsci à Schismaticis casti,*

LIBRI TRES,

Olim Annò M. DC. XX. VIII. à Fre: IOSAPHAT
ISAKOWICZ Ordinis Divi Basilii Magni,

ELUCUBRATI & TYPO MANDATI.

Nunc repetitò prælo.

Illustrissimo Excellentissimo & Reverendissimo Dno Dno,
IOSEPHO Comiti in Bychów, Zaslav, & Dąbrowna,

S A P I E H A

DEI & Apostolicæ Sedis Gratiâ Episcopo Diocæsariensi,
Coadjutori cum Successione Episcopatus Vilnensis, Referen-
dario. M. M. D. Litt.

à Provincia Litvâna Ord: Divi Basilii Magni,
Cum facultate Superiorum

DEDICATI.

Typis S. R. M. Conventus Poczajoviensis O. S. Basilii M.
Annò M. DCC. XL. VIII.

*Est libris Alexandi Principis Sapihana
 donatis Societati Regiae arsovicensi
 Anno 1810.*

In Stemma
 ILLUSTRISSIMI ANTISTITIS.

Defendit Patriæ terras SAPIEHANA Sagitta,
 Est etiam Divi Martyris ulta necem.
 Sic est, defendit, PRÆSUL, semperque tuetur
 Vestra Sagitta Polum, Vestra Sagitta solum.

DEDI-

DEDICATIO.

*U*cem, quam præsens Epicum carmen, retrò jam lapsò sæculò, è Typographicis biberat umbris, ipsa temporis vetustate nonnihil obscuratam, iteratò Sub Faustissimis Tuis Auspiciis recusum typò, reassumit clariorem. ILLUSTRISSE & EXCELLENTISSE DOMINE. Nusquàm enim meliùs, de invictissimo Illo adusq; divisionem Capitis, Sanctæ Unionis Defensore, strenuissimo effronitæ Schismatis Domitore, nativo Martyriòq; sanguine purpurato Rosino, elucubratum à nostrate Religioso Heroicum carmen, & antebac ILLRMO ANTONIO SANCTACRUCIO Archiepiscopo Seleucia in Regno Poloniae Nuntio Apostolico nuncupatum, repetito prælo mandari potuit, quàm sub Tutela assvetæ præliis & victoriis SAPIEHANÆ SAGITTÆ, quæ Poëtico huic operi stylum, simulq; mirum in TE ILLUSTRISSE ANTISTES suppeditat acumen. Enimverò ceu Pyrrhus annulo, immò veriùs eruditissimo Capite Tuo, omnes complecteris Musas adeò, ut Epitome quadam sis omnis eruditionis, planeq; cælestis Intelligentia. Hinc insolubiles ceteris argumentorum Gordios facillimè resolvit, Altum Theologici maris aliis profundum, sublimi Tua scrutaris mente; disertissimi Oris svadâ, plusquàm aureâ Gallicani catenâ ligas
animos

animos, & vel soluta TUI eloquentia, absolutissimam causat
Unionem animorum. Quapropter REFERENDARIUS M. D.
Litt: sive facundissimus Sarmatici Iovis Mercurius, Regno ferens
Oracula, ab universa coleris Republica. Nunquam utpote
melius Suprema, sua pandere valet, Majestas, Decreta, quam
ore Tuo disertiore Rosstris Tullii. Nec mirum sane est: quando-
quidem innata Vobis ILLUSTRISSIMI SAPIEHÆ oris fa-
cundia, Qui, à Sapiaentia ex Græco SOPHIA, Vestram derivatis
Originem. Ast non hoc solum Encomiorum Tuorum objectum est,
ILLUSTRISSIME ANTISTES. Ardet in Te clariusq; sole
emicat Pontificius ille animarum zelus, propagandæq; Dei gloriæ
assidua cura in hac inclyta Diœcesi Vilnensi, cujus oves tan-
quam Coadjutor, & Pastor Optimus, verbo doces, exemplo
mores, interdum errabundas studiosissimè conquiris, & ad
ovile CHRISTI, universalemq; reducis Pastorem. Unde hac Tua
circa Diœcesim, quam adjuvandam suscepisti, Apostolica cura,
Supremis Te decorandum ominatur Tyaris, maximisq; in Republica
SAPIEHANO NOMINI propriis augendum Honoribus, quan-
quam, magis amplissima NOMINIS SAPIEHANI Majestate
decoratur Honor, quam Eandem decorat. Taceo hæc ILLU-
STRISSIMORUM TUORUM, & quæ Sago in acie Gradivi
STRENUISSIMORUM DUCUM, Defensorum, Patrumque
Patriæ, quæ Togâ in Senatu Consultissimorum Virorum, Corpus
Reipublicæ magnis Consiliis animantium Aboriginum Tuorum,
parta Sibi ab universa Polonia, totoq; orbe deprædicanda Enco-
mia; revolvere enim amplissimum GENERATIONIS SAPIE-
HANÆ librum, computareq; Gloriosissima ILLUSTRISSIMÆ
hujus

hujus DOMUS Facinora, aternitatis opus est. Taceo inef-
fabilem illum circa fidem Catholicam ILLRMÆ DOMUS VE-
STRÆ zelum: quia hunc disertissime in datis ad ILLRMOS
ANTECESSORES TUOS Brevibus, ab URBANO VIII.
CLEMENTE XI. alijsq; Summis Pontificibus, longo Laudum con-
textu Vaticana deprædicant Oracula. Ast Unum LEONEM
SAPIENSA Palatinum Vilnensem Magnum Ductum Exercituum M.
D. Litt: illum Sarmatici orbis bajulum Atlantem, Sudermanici
Leonis necnon Orientalis Gradivi Domitorem, & Livonia
Vindicem, prona fronte & venerabundo ore innuere liceat. Ex-
cubabat hic LEO Magnanimus pro Patria, & quoties irrugit,
toties, vel ipso rugitu territi hostes Patriæ, fugam capessabant;
nusquam in viscera Regni permisit serpere hostile virus, sed illud
extra Regnum adhuc encubabat, ne amantissimæ officeret Patriæ.
Hinc carpebat in arena Martis victorioso juo coronando Capiti
Triumphales Laurus, que Ipsi effuso hostium sanguine uberrimè
pullulabant, & vel deleto pluries hoste Patriæ, optimam Lau-
dum Suarum posteritati scripsit Panegyrum. Sed Hic fortissimus
LEO non minus etiam excubuit pro Cælo, cui licet Ipse heroicit
Virtutum actibus vim inferebat, illud tamen, tanquam Fortissimus
ac Vigilantissimus pro Divis & Aris excubitor LEO, contra
rebellem Schismatis in Superos Gigantomachiam, sæpius tutatus est,
ac tunc vel maximè, dum Iustissimam sumpsit nemesim ex cru-
delissimis Vitebsensibus Parricidæ, monstrosq; hoc, quia acphalo,
Schismatis partu, qui stimulatus Avernali jurore, in innocuo
Archipresule CUNCEVICIO, à capite sexam exorsus tyran-
nidem, Eundem barbaricæ dedit neci, ac ad liquidum da-
mnavit

mnavit elementum. Erubuit, enorme hoc scelus Schismatis, astrorum
 Princeps, suamq; præ rubore absconderat lucem. Expalluit ultra
 nativum pallorem Duna, ad tam crudele Schismaticorum nefas;
 solis Vitebsci inquilinis tam grande piaculum non pinxit rubore
 genas. Fecit tamen, zelò oppressa Innocentia, propagandâq; Sanctæ
 Unionis, impulsus Dux LEO, ut qui non erubescerent iniquè
 Sancto Antistiti inflicto vulnus, ruberent proprio sanguine; &
 qui non recognoscebant Visibile in terris Caput, perfida capita
 amitterent. Nec satès erat SAPIEHANÆ ILLUSTRISSIMI
 LEONIS Pietati, infontis Antistitiis nefandam ulcisci necem,
 cum præterea in Symbolum Charitatis erga Divinissimum Mar-
 tyrem IOSAPHAT, argenteam pro deponendis sacerrimis Ejus
 Exuviis affabrè factam donaverit tumbam. Dein, geminatis
 toties apud URBANUM Summum Pontificem, Serenissimorum
 Regum Polonia SIGISMUNDI & VLADISLAI autoritate
 stipatis insitit precibus, ut, glorioso affectus martyriò Roxolanus
 Præsul, in Album assereretur Beatorum: vel sic candorem Cordis,
 quò ferebatur erga IOSAPHATUM, Eidem testaturus. At nec
 hìc adhuc terminum posuit Sux in Cælum Pietati Virtutiq;e
 Magnus DUX LEO: enimverò ditaverat Hic insignibus do-
 nariis magnum illud Sanctuarium, Reginae Cæli terrâq; Pala-
 tium, Zyrovicensem Basilicam; Clamantq; etiamnum elingues licet
 lapides, in sumptuosissima Miraculis clara Iconi Czerejensi Ba-
 silica, Magnum LEONEM SAPIEHA se liberaliter posuisse,
 ibidemq; fundatum pro Ordine nostro Monasterium. Alterum verò
 Rożanense, Czerlonense etiam SAPIEHANUM Monasterium,
 nunc ab ILLUSTRISSIMO MICHAELE SAPIEHA Pa-
 latino

latino Podlachiae, Ordinis nostri Mæcenate singularissimo, Germano
Tuo, gratiosissime auctum, ad æviternam, Provinciam nostram
erga munificentissimam Fundatricem Domum, extimulat gratitu-
dinem. Nec dissimilis etiam in debitori sexu ILLUSTRIS-
SIMÆ SAPIEHANÆ DOMUS erga cœlitum Cultum vi-
guit Virtus. Duas in humilem paginam libet inducere Heroinas
SAPIEHANAS VIRGINES, CATHARINAM scilicet &
BARBARAM, quæ Deo dicata in Monasterio Vilnensi Ord:
D. Basilii M. Sanctimoniales, Augustissimi Nominis splendore,
Religiosas umbras fecere Serenissimas, Prima, CATHARINA
scilicet, erecto Monasterio Vilnensi, præclaræ Probitatis suæ
propagatura radios, Minscum sese transtulit, ibidemq; elevato
à fundamentis Monasterio, ad Superos evolavit. Altera BARBA-
RA Religioso Nomine BASILISSA, in eodem Monasterio Vil-
nensi, præclarum BASILISSÆ nomen, factis adamussim expri-
mens, vera, Deodicatarum Ordinis Basiliani Virginum, Mater
& Magistra, post præcoces, in teneræ flore juventæ, monastica
Perfectionis fructus, & plura heroicarum Virtutum in munere
Abbatissæ specimina, Religiosas umbras in splendores Sanctorum
commutavit. At Tu ILLUSTRISSIME & EXCELLEN-
TISSIME ANTISTES, Majorum Tuorum verissima-Idea es,
immò ipsis Majoribus Tuis Major; Tu vera pietatis Imago,
Sanctimonia absolutissimum Exemplar, Unionis cum Sancta
Romana Ecclesia Defensor acerrimus, Gemma Præsulum, o-
mnisq; Virtutis apex. Tu deniq; Ordinis nostri Protector singu-
larissimus, Eximiusq; Benefactor: Qui toties propensionem Tuam
erga Ordinem nostrum luculentissime testatus es, clarissimisque
argu-

argumentis Tuam Benevolentiam, amplissimaq; Beneficia, toties nobis comprobasti. Excipe igitur iurato mandatum typo carmen, Ordinis nostri, Professi Fratris Iosaphat Isakowicz, Benignissimoq; illud dignare Vultu. Excipe et universam Provinciam nostram: quæ Tuo assusa calcaneo, per Præsuleas Infulas, ad Primatiales Dignitatē, Cardinalitiāq; Purpuram, Honorariam Tibi precatur Apotheosim. Utpote æternū ILLUSTRISSIMO Fundatorio TUO NOMINI devinctissima

Provincia Tituli SSSmæ Trinitatis
Ordinis Divi Basilii Magni.

PARÆ.

PARÆNESIS
Ad
LECTOREM.

Rodiit ante decennium in lucem, præclarum omniquè eruditionis genere instructissimum R. P. *Henrici Scherer* Soc: IESU Geographiæ Politicæ, Augustæ Vindelicorum typis vulgatum Opus, in quo præsentis Libelli luculenta, quanquam plurimum à veritate aliena, exstat mentio, ubi dissimulatô, Viri in Basiliæ Congregatione clarissimi *Iosaphat Isacovii*, nomine, *Nicolaus Kmicic* Soc: IESU, IOSAPHATIDOS Auctor, novissimô, & integrô sæculô, quod ab elucubratione primâquè impressione huius Opusculi effluxit, inauditô exemplô adstruitur, parte IV. Operis citati; verba Auctoris sunt: *Nicolaus Kmicic* natione *Roxolanus* ex *Palatinatu Vitepsensi*, Soc: IESU, adhuc juvenis, magna spei, in flore ætatis annorum 16. ex hac vita decessit, A. 1622. edidit, sub alieno nomine, *Iosaphatidos* libros III. seu *Martyrium B. Iosaphat Kunczewicz Archiepiscopi Polocensis, Carmine Heroico*. Hoc *Schererii* assertum, cum & novum, & nulli fundamento innixum sit, primò præterire silentiô atquè dissimulare in proposito fuerat, quippe cui non satis virium apud justos rerum æstimatores fore credebatur, ad tollendam è medio commu-

communem eamquē verissimam opinionem, quæ *Isacovium* Opusculi hujus Parentem omni procul dubio asserit, præfertim: quod nemini Cordato vel in mentem quidem venire debuerit, *Schererium* viram Religiosum, turpi philantiæ aliis injuriis, aut invidiæ morbô laborasse; absit inquam, ut ita de illo quisquam senserit, Cui, veri nec ementiti aut surrepti aliis, in copia non deerant splendor, quibus Inclytam Societatem pro dignitate ornare facili negotiô valuerit. Verum, cum innocens *Schererii* error, (cujus alioquin originem profundius investigare non libuit) feliciori quàm merebatur successu, nostro *Isacovio* fraudi esse cœperit, perpende quæso Lector benevole, *Schererium* suô ipsiusmet (si reliqua etiam deessent) satis superquē testimoniô refelli, ubi *Nicolaus Kmicit* Anno 1622. vitâ functus, integrô proinde annô, suo obitu, Beatissimi Præsulis *IOSAPHAT* Martyrium præcessisse affirmatur: id enim extra controversiam omnibus in confesso est, *IOSAPHAT KUNCEVIUM* A. 1623. 12. Novembris, sanguine veritati Catholicæ, inter crudeles parricidarum manus, testimoniū perhibuisse, quod, & constanti omnium testimoniô, & ipso Beatificationis Decretô, à Felicia Record. URBANO VIII. die 16. Maji, 1643. confirmatô, liquido innotescit. Quapropter, Martyrium D. Præsulis *IOSAPHAT*, à *Nicolao Kmicit* annô integrô antea vitâ functô, carmine celebrari minimè potuisse, nemo est qui non intelligat, Præterea, quicumquē, in hoc Opusculo Poëmatis elegantiam, (quæ etiam ipsi Virgilio Epicorum Principi consecri potest

potest,) Rerum Ruthenicarum etiam antiquissimarum notitiam, nec non Divinarum rerum scientiam, & adultiori menti servata arcana, quæ satis superque variis præsentis Opusculi in locis elucent, attenderit, non illud Sexdecenni Adolescenti adscribendum patietur, in quo, præter Poëseos excellentiam, in reliquis solam spem Inclytæ Societati morte ereptam, luget Schererius. Nequæ adeò mutam, Lithvana IESU Societas, tum eò tunc, tum sequenti integro sæculò, personam egisset, quæ in facie integræ Sarmatiæ, luce & palam (ut ajunt) unum è suis Alumnis, præclaro artis & Ingenii specimine spoliari pateretur. Certè *Koialowicz* in Miscellaneis fol. 128. ubi Illustres Societatis in Lithuania Viros recenset, *Nicolaum* quidem, proximè Magistrum suum *Sarbievium*, Poësi assequutum testatur; Isaphatidos attamen (quod certè coævum fermè, & rerum suarum probè gnarum, nunquam latuisset) eum auctorem adstruere minimè legitur; verba ejus sunt: *Nicolaus Kmicic, merito Professori suo subnectendus discipulus, qui felicitatem ingenii Sarbieviani in Poësi proximè assequutus est, nitidissima Poëmata partim ab auctore vulgata, partim quæ à morte ejus lucem expectant, desiderium faciunt, hominis immaturâ morte erepti. Ex quibus palam colligitur, permulta Nicolai Opuscula, ab ipsomet auctore, non ab aliis, publicâ luce donata fuisse, quod nostro Poëmati, Isakovii nomine, insignito, minimè convenit, prout nec inter illa, quæ, Koialovii (dum hæc scribebat) ætate, lucem expectabant, recenseri potest; id enim Annò 1628. editum, longè annum*

1650.

1650. præcessit, quo *Koialozewz*, sua Miscellanea typis vulgaverat. Nequē minor, piis nostri *Isakovii* manibus, Viri (ut ex coævis Commentariis constat,) omni literarum juxta ac virtutum genere, ornatissimi, irrogatur injuria, ubi raptor alienarum opum, suiquē nominis fædus (ut ajunt) ex furto mercator, à nonnullis errore *Schererii* deceptis, audire cogitur, quem post exantlatos in re Catholica promovenda labores, gravissimis in suo Ordine muneribus defunctum, in Collegam & Socium promovendæ D. Martyris apotheosis, sibi adsciverat *Raphael Korsak* Haliciensis Episcopus, Archiepiscopatus totius Ruffiæ Metropolitanus Kijoviensis destinatus *Velamino Successor*: ut qui *B. IOSAPHAT* Clarissima gesta, Apostolicum zelum, & insignem in subeunda animo Catholico morte fortitudinē, Sacra Pœsī laudatam, typis publicis orbi Catholico detulit, Ejusdem gloriæ inter Fideles propagandæ zelotes, nec non destinandorum in Catholica Ecclesia Honorum, studiosissimus promotor existeret, quod ex Authentico, in causa Beatificationis D. Martyris, processu, inter monumenta contemporanea, existente, facile innotescit. His breviter præmonitus Lector benevole, nullô sanè fundamento, proinde injuriâ, *Isakovium*, hoc Opusculo, à *Schererio*, & reliquis si qui sunt *Schereriani* erroris assertores, abjudicari intelligas. VALE

LIBER

LIBER PRIMUS.

*Rimus Hyperboreas qui Dardana sceptrā per oras
Ausoniosq; Petri fascēs, jurataq; Romæ
Fœdera, testatus, crudelibus occidit armis,
Rhos mihi carmen erit, jamq; ardua vulnera magni
Præsulis, & decorum pulchros memorare labores,
Pallidaq; ex imo Furiarum examina Dite*

Vittebscis infusa plagis evolvere cantu

Musa jubet, spirantq; novum præcordia Divum.

2. Vos mihi mortali secreta corpore mentes,

Cælestis pubes, puro quas lumine rerum

Ipse Pater venâq; boni persundit & omnem

Simplicis obtutum veri largitur, amicum

Insinuate jubar, tantasq; evolvite causas:

Unde cruentatum potuit meruisse triumphum

Præsul, & Heroo vitam deponere letho?

A

Quæis

IOSAPHATIDOS

Quêis furiis conscire nefas , plebs improba , tantum
 Ausa , ferasq̃ truci concepit pectore flammâs ,
 Insignem ut pietate virum , Patriaq̃ Parentem
 Impia progenies casum demergeret undis ?
 Tu quoq̃ celesti qui dirigis omnia nutu
 Terrarum celiq̃ potens URBANE , recenti
 Si tibi subscribit , proprium se sanguine natum
 JOSAPHATUS , si rite pios reminisceris ausus ,
 Annue laurigerum timida in præcordia Phœbum .
 Quemq̃ tuis , udâ liquidum super æthera iussis
 Tollis humo , meritumq̃ sacro dignaris honore ,
 Da Clari à proferre tubâ , da tollere justâ
 Ad superos famâ : quanquàm illatibile Clio
 Tentet opus , nec jam liquidos Permessidos unda
 Delibat latices , sed fusi sanguinis annes ,
 Et tristes furias , & adhuc spirantia cadem
 Arma movet , medioq̃ gradum molitur in igni .
 Si tamen URBANOS ad pallida carmina vultus
 Advertis , caligantes quês Schismatis Umbras
 Rossiadûm abstergis calo , quês horrida mundo
 Nubila , Tanaruis horrentia nubila nimbis
 Diluis , & puro persundis cuncta sereno ,
 Altius assurgam vates , pulchrisq̃ caduco
 Eripiar populo pennis , terrasq̃ relinquam .
 3 . Proxima quâ Modocas prospectat Rossia campos
 Parrhasio vicina Polo , gelidoq̃ Bootæ ,
 Urbs antiqua jacet Rossis habitata Colonis ,

Vittebscum

Vittebscum , indigenam sentit quã Viblia Dunam
 Mordentem ripas , tumida & se mole ferentem .
 Aspera gens quondam bello , victuq̃ , Gradivus
 Cum vocat , & trepidam Patriã cum tempus agi rem .
 Hic populus sacris & Relligione Pelasgã
 Lustratus , puri sacras bibit atheris auras ,
 Adscriptusq̃ Polo vixit : sed perfidus Orci
 Livor , & insani rabies infamis Averni ,
 Ab male constantem , fidei per devia plebem
 Præruptasq̃ super cautes , lethaliaque urgens
 Saxa per , athereo primum de tramite cacas
 In latebras duxit : tum vis ne sacra Latini
 Præfulis abstractas , abjuratasq̃ rapinas
 Excuteret , cecis involvit callidus umbris
 Pectora , Tartareis commiscens sacra tenebris ,
 Si qua sub illuso trepidarent lumina sensu .
 Iamq̃ retro sublapsa fides , pietasq̃ cadentum
 Templorum mœstas longum servare ruinas
 Deditignata , gradum superas referebat in oras ,
 Ultima vix ollis relinquens vestigia terris .
 Odit & ipse Pater Divum , versoq̃ rebelles
 Abnuat obtutu populos : nil sacra morantur
 Vota Deum , nil fata suis altaria donis .
 4 . Insignes sed enim Basili de gente venire
 Dum videt ipse viros , jurataq̃ pectora calo
 Surgere , qui Latio socias in praelia dextras

IOSAPHATIDOS

Sufficiant sacroq̄ alacres rem cernere ferro
 Non dubitent : clemens meritas indulserat iras .
 Iamq̄ etiam virtus maturaq̄ Gloria celo
 IOSAPHATI , urgebant animum Genitoris , & alta
 Mente reposta manent magnarum exordia rerum ,
 Et labor , ambitioq̄ sacri pulcherrima lethi .
 His super , arcano deducens omnia nutu
 Calituum Genitor , CUNCEVI conscia sacro
 Pectora percussit radio , caliq̄ sequacem
 Excivit mentem ; summo ac vox reddita templo est :
 Quid resides traxisse moras , & ducere longum
 Otia lente iuvat ? sc̄vum neq̄ surgis in hostem ,
 Qui modo polluit divina altaria donis
 Imbuit , amentem versatq̄ tumultibus urbem ,
 Huc atq̄ huc raptans : placidi sic iussa capeßis
 Numinis ? illius sic emptam sanguine plebem
 Respectas ? super ipse Dei neq̄ laude labores
 Moliris ? c̄ptos animis quin arripis orsus ?
 Nec plura : ambrosio perfusum pectora motu
 Liquit , & agnovit Præsul . duplicesq̄ tetendit
 Cum gemitu precibusq̄ manus , ac talia fatur :
 Nosco tuas nosco , Divum Pater optime , voces
 Et tua iussa sequor : quæ tam diffusa repente
 Tempestat nebula ? vastus quid panditur ather ,
 Pallentemq̄ tegit confusis Hesperon umbris ?
 Evenit ecce magis tremulis tamen Hesperus astris .
 Purpureasq̄ vomit redivivo è vertice flammæ ?

Qui

LIBER I.

3

Qui Superi ille globus piceâ caligine mixtus
 Fumiferam volvit noctem? quantaq; bipennes
 Aeris incastant tractus! ut grandinat imber
 Saxeus, ut praesens longis timor errat in hastis?
 Omina tanta sequor. calum praeludit honori
 Credo meo. victamq; dabo sub Tartara noctem
 Schismatis, & roseus nascetur ab aethere fulgor
 Iam fidei, spargetq; suos per pectora soles.
 Sic fatus molitur iter. jamq; alta subibat
 Moenia Vittebsci: subito cum fama per urbem
 Diditur, advenisse virum, qui forte Quirini
 Iura Petri, legesq; ferat, qui prisca Parentum
 Sacra Latinorum sacris permutet, & omnes
 Quos Sventoslaides, quos tanti Principis Olga
 Diva Parens, Grajis ritus deduxit ab oris,
 Perpetuosq; dedit Rossis, abolere laboret
 Improbus. atq; adeo totis ignobile tectis
 Vulgus in arma ruat: Supero ni cardine lapsus
 Aliger, aethereo Furiarum examina ferro
 Laxaret, pestesq; suo demitteret Orco.
 Ac velut obducto cum stant super aethere nubes,
 Ereptumq; diem mundo nigrantibus umbris
 Occultant, torva densos meditantur & imbres,
 Aedonii super Ægeum si spiritus altum
 Insonuit Boreæ, pelagoq; potitus aperto est,
 Quâ magis incumbit, fugiunt nigra nubila calo
 Protinus, & puri redit indulgentia Solis.

Sic

IOSAPHATIDOS

Sic ubi caelestis pro Prasule constitit Ales ,
 Linquntur Furiis aura , sensimq; residunt
 Irae infidiaq; virum , stetit anxius ardor ,
 Erubuitq; suis serum pudor impius ausis .
 Iamq; propinquabat nota CUNCEVIUS Urbi ,
 6 . Continuo , Salve custos , ait , optime gentis
 Angele Vibliadum , fida salvete locorum
 Excubia , superis Genitor quas misit ab oris ,
 Tartaream contra rabiem , ne tota repente
 Gens ruat in praecipit : lapsa vos siqua salutis
 Cura tenet , nec adhuc patriis excluditur oris
 Gens Vittebsciadum , nostris accedite votis ,
 Si mereor , si digna precor , propriumq; laborem
 Hunc date Iosaphato , hanc operam , ne summa Tonantis
 Majestas infracta ruat , neu longius urbem
 Crudeles ambire doli , fraudesq; protervi
 Schismatis amentes possint obsidere fines .
 Rumpite funereas noctes , date semina sacra
 Lucis , & aethereos agris afflate vigores .
 7 . Sic ait & veteris subiit sacra limina templi .
 Ecce autem vigili lustrat dum singula visu
 Prasul , & effigies Divum , monumentaq; spectat
 Victa situ : fado squallebant omnia luctu ,
 Omnia Arachneis mœrebant obsita textis :
 Ingemit , & , Nunquamné datur vestigia sacra
 Religionis , ait , Rossis (pro dedecus) oris
 Cernere ? ni tumulis interfam , penitusq; sepultam

Afficerem

LIBER I.

4

Aspicerem, dubiam traheret sententia mentem
 Hæc Christi vixisse fidem? tantumq̄ ruinis
 Proditur, & spoliis loquitur sese ipsa fuisse.
 O mihi sola super pulse pietatis imago!
 Quid mihi sanguineam dulci sine pignore vestem
 Crudeles gnati monstratis, & intima telo
 Figitis? hæc fatus famulas ex ordine vires
 Accersit, purisq̄ jubet sacraria lymphis
 Lustrari: pars effigies Divûmq̄ verendos
 Expurgant vultus, sacram pars pulvere vestem
 Excuit: his maculas Divis abstergere telis
 Atque profanatas labor est lustralibus aras
 Imbribus eluere, ac solitos inducere honores:
 Hi vigiles Lychnos, funaliaq̄ alta supinis
 Demittunt tellis, & lumine templa coronant.
 Evigilat splendore domus, seseq̄ reduci
 Miratur pietas prisca in penetralia templi.
 Tum Præsul magno suspensus numine sacros
 Aggreditur ritus, arisq̄ imponit honores.
 Attonite alternis resonant concentibus ades
 Desuetosq̄ modos olim, mirantur, & unâ
 Accipiunt, redduntq̄ cavis imitabile tellis
 Murmur, amatq̄ redux tandem sua visere Regna
 Relligio, placidosq̄ refert ad mœnia vultus.
 8. Atque ea dum Superûm Myster perfundus honore
 Latus agit, castosq̄ piis conatibus orsus
 Flagitat, ecce cavis fidi de faucibus Orci

Monstrum

IOSAPHATIDOS

*Monstrum informe, ingens: genitor nam Tartarus illud
 Et tumidum genitrix inflata Superbia pectus
 Edidit infando mundi in ludibria furto,
 Suppliciumq; dedit Grajis miserabile terris,
 Scissa profanato dependet pectore palla
 In varios dissecta sinus, pro vertice torti
 Serpentum vigilant orbis, & colla protervo
 Frigore, spiritibusq; afflant discordibus aures
 Amentes veriq; rudes, praviq; tenaces.
 Nocte volat tantum, geminoq; infunditur oris
 Rossiadum ingressu, seu qua revolubilis Arcton
 Fraudibus aspirat serpens, seu lubrica cerni
 Qua via diffusis mentitur sidera nummis.
 Schisma vocant Graji, quo non funestius ullum
 Rossia alit monstrum, nec bellua foedior unquam
 Vittebscum invasit: tunc ergo rapacibus alis
 Evolat, & trepidam rumoribus erigit urbem,
 Facta insecta canens, & jam venisse Latinum
 Praesulem, ut antiquam Rossos pietate Pelasgum
 Exuat, inque novos excudat singula mores.
 Ipse Divum effigies adytis, jam mota canebat
 Sacra loco, quin ipsa super delubra moveri
 Sedibus, avertiq; nefas, & certa minari
 Exitia, in primo ni sese limine fati
 Objicere incipiant, invisaq; caepa refutent.
 Hac super horrendo late vox clara fragore
 Intonuit, fregitq; Polum, rapite arma feroces*

Arma

Arma viri, quæ fata vocant insurgite telis.
 Extemplo conversi animi, trepidæq; tumultu
 Pectora cæca fremunt, mediam tunc ecce per urbem
 Iam senio lustrisq; gravis, neque frigidus ore,
 Tollere sive libet populi, seu ponere fluctus
 Lymphato similis vates, apparuit: omnes,
 Iam plateasq; forumq; ciet (mirabile visu)
 Unus & in cunctis sese regionibus offert
 Non lento furis populo: Vomit omnibus undas
 Urbs late plateis, fervet furor, armaq; demens
 Vulgus amat rapere, & nescit cui concipit iras.

9. Hos inter medius vates in imagine cani
 Forte viri flebat: guttis tum grandibus ora,
 Et sparsos latè canos, oculosq; madentes
 Cum populo ostentans adstantia circumspexit
 Agmina, mentito tandem sic incipit ore.
 Non vestras utinam, Civis, fecisset ad aures
 Me pietas & prisca fides deponere questus,
 Infandosq; animis hodie renovare dolores:
 At furdus potius Sylvæ, multiq; ferarum
 Spelæis quereretur solus, ni pectore tantum
 Acciperem Numen sacrosq; vocarer in ausus
 Pro patria, Divûmq; focus, pro dulcibus aris
 Calituum, vestraq; fide, vestraq; salute.
 Hæretis dubii? vestro jam jam imminet ensis
 Ibiadae jugulo, nec adhuc sentire supremos

IOSAPHATIDOS

*Vos video casus? quis nunc bacchatur ad aras?
 Ardua quis viduat priscis altaria donis?
 Nescitis segnes? animo sic excidit Olga?
 Sic Grajis jurata fides? sic cana parentum
 Relligio? indecores nati, servire Latinis
 Nata manus! frustra tantas Patriarcha per oras
 Finibus à Moschis, per tot discrimina rerum
 Et per mille vias lethi, per mille laborum
 Curarumq; vices Rossas venisse Triones
 Dicitur? non ille aliis custodibus arcem
 Hanc dedit? haud alium divino munere Mystam
 Praefecit sacris, & dias ponere leges
 Iussit? in Ausonii vos Praefulis ergo paratus
 Ire libet? libet & veterum convellere Divum
 Effigies? veteres animi quin sumitis aestus?
 Nunc pietas servare animis, & stringere ferrum.
 Statis adhuc? nec plura senex effatus, anhelos
 Addit se in cursus notiq; ad limina templi,
 Hic ubi IOSAPHATUS votis libabat ad aras,
 Ingentes glomerans populos, animisq; manuq;
 Non segnes, rapidus volat, & nova callidus addit
 Fulmineis fomenta animis, furor ardet: & arma,
 Tela sudesq; ministrat Amazoniasq; bipennes.
 10. Et ni sidereis festinus Penniger Orii
 Ocyus allapsus tantis occurreret ausis,
 Sacrilegum jam turba nefas molita cruento
 Funere IOSAPHATUM gelidas merfisset in umbras.*

Namq;

Namq̄ ubi Vittebscum cœlo properabat ad urbem
 Concilio è Superùm, non hæc ea tempora volvi
 IOSAPHATO referens, necdum momenta secundi
 Ire poli, quibus optatum per vulnere Lethum
 Ambiat, & fuso testetur sanguine Numen.
 Ecce sed ingentes totâ videt urbe tumultus
 Fervere, spirantesq̄ minas, & murmura raucis
 Intercisa sonis, densis obsessa catervis
 Templaq̄ IOSAPHATUMq̄ peti, certisq̄ voveri
 Funeribus: tantos agnovit ut Aliger orsus,
 In medium ruit, imbrisoni perniciosior Euris
 Ocyor & trifida face fulminis, atq̄ precanti
 IOSAPHATO allapsus subito (res mira videnti)
 Obscuro ignarum fundit circum aère Mysten
 Cæruleaq̄ oculis nebula furatur, ut omnem
 Præsulis eripiat speciem, ne perfida plebes
 Irruat, & violet fadis altaria cœptis.
 Fulmineâ ipse manu flammatum corripit ensẽ
 Terribilis, vultuq̄ minax, clypeoq̄ coruscus,
 II. Iamq̄ neci populos, tristiq̄ litaret Aucrno
 Protinus, accensas placidis ni vocibus iras
 Leniret Præsul. Non hîc LEO maximè, dicens,
 Angele, qui Latîâ pro libertate Tyranno
 Objiciat sese, Geticas non Attyla turmas
 Hîc ciet, haud istas servat Chrysofomus arces,
 Nec furit insanis hîc illa Eudoxia bellis:

IOSAPHATIDOS

*Sed stygiis illusa dolis plebs inscisa , fervet ,
 Ceu pueri quos diva fames , quos tristis edendi
 Urget amor , patrias querulis clamoribus aures
 Incendunt , quandoq; minis , quandoq; morantes
 Intempestivis castigant fletibus aures .*

12 . *Hac ait & lachrymans sese penetrabilibus effert .*

*Tunc volucer custos , ponens flagrantia corda ,
 Olli siereos vultus , & lumen amœni
 Obtutus , superosq; oculis afflarat honores .
 Quale Palestini Moyses de vertice montis
 Ora comasq; super gestit decus , aut ubi templi
 Ex adytis superos mortali lumine vultus
 Zacharias videt attonitus . stupet improbus ardor
 Cominus & cunctus cecidit furor : ille verendos
 Advertens placidè vultus , Quem poscitis inquit ,
 Ab viduè Pastoris oves , CUNCEVIUS , adsum ,
 Qui vestri aternas , Superis mandantibus ultro
 Suscepi curas , nec , dum spiravero , ponam .
 Quo ruitis ceci ? que vos insania versat
 Immemores nati ? mēne exturbare profana
 Seditione juvat , miseri , quēis tanta subactis
 Caligo stygiis animos afflavit ab antris ,
 Ut neque tam veri libeat Pastoris amorem
 Implere : & tantum per funera , Prasulis aquas
 Explorare notas : equidem si tanta cupido
 Sanguinis , hunc etiam vestra pro laude paciscar
 Et vita non segnis emam (vos sidera testor*

Vos

Vos enses , vos arma) Pater Prasulq̄ videri
 Vibliada vester . potuit Iessea propago
 Impubi laniare manu jejuna leonum
 Ora , cruentatasque avida de sauce bidentes
 Excutere : in Stygias ego vos , mea pignora fauces
 Sorberi lentus patiar ? pretiumq̄ cruoris
 Vile mei dubitem vestra pensare salute ?
 Non ego Rossiadum morces , non Graja Latinis
 Inconstans permuto sacris : servate Pelasgos
 Vibliada ritus , veterum servate tenorem
 Sacrorum : sed quæ magnus Chrysofomus olim ,
 Et quæ Nicoleos , & quæ Basilius , & ingens
 Cæli Gregorius , sacras libabat ad aras ,
 Quos colitis , vel queis tantos adoleitis honores ,
 Vestraq̄ quos adeò inclincs in vota vocatis ,
 Si refero , Rossi , vobis ero transfuga ritus ?
 Dixerat . ast illis animi jam sæva residunt
 Cœpta , trucesq̄ Deo ponunt mandante furores ,
 Pars lachrymis lustrata vedit , pars pectora dextris
 Increpat , & cæci castigat pectoris ausus ,
 13 . Talia sublimi spectans pro culmine Erinmys ,
 Ferales mentita alas , mentita colorem
 Horroremq̄ strigis , summo flammata dolore ,
 Incestis pavidas perstrinxit vocibus auras ,
 Illicet & plausis sordidorem dididit albi
 Ac veluti Odrysi Boreas bellator ab axe
 Cùm fremit , & celsas violento turbirne pinus

Frangit

IOSAPHATIDOS

Frangit agens, sternitq̄ nemus, stirpesq̄ revellit,
 It stridor Sylvis, auræq̄ sonoribus ardent.
 Audiit & refluus resupino flumine Duna
 Mirantesq̄ arrexit aquas: gemitq̄ profundum.
 Et jam se propriam Prasul referebat ad urbem
 Hic ubi densatis numerosa Polocia tectis
 Surgit, & aërias in cœlum porrigit arces,
 Hic mitram accipere, & sacros attollere fasces
 Prasulibus Graiis à primo tempore Rossi
 Indulsere Duces: hic illis templa, laresq̄,
 Hic solium posuere ultro: gens libera dudum
 Dum Superi voluère, suis sese ipsa regebat
 Auspiciis, dives gemmarum, auriq̄ repositi.
 Triginta, maturi ævi mentisq̄ senatum
 Sublimi in templo patriæ de rebus habebant.
 At juvenum impubis manus, & flos integer urbis
 Exercent sese in campo, nunc patria forti
 Arma rotant dextrâ, sævos nunc pulvere currus
 Cornipedesq̄ domant: validis nunc lenta lacertis
 Spicula contendunt, & primo in flore juvenæ
 Præcipiunt famam venientis deinde senectæ.
 Hic & Amazonias perhibent habitasse sorores
 Arce super vitrei spumantia littora Duna
 Imposita, & latè victricia signa tulisse.
 Omnia nunc Prasul vitii sublapsa gemebat
 Schismatis, ob vafri scelerata incendia Photi.
 14. At prius antiqui Surgentia limina templi

Divinasq̄

Divinasq̄ aras , sibi notos ante recessus
 Non parcus voti subit . his SAPIENTIA testis
 Præsides , atque aras præsentis Numine servat .
 Genuili Patris sama est , cùm forte Borisus
 Atq̄ Polocanos felici numine fasces
 Fleceteret , insignis bello , ne sacra labaret
 Relligio , primoq̄ recens occumberet ortu ,
 Ingens molitus templum tibi CHRISTE sacravit ,
 Thuricremasq̄ aras , Grajoq̄ sacraria more
 Arcis in amplexu : surgebant area latè
 Limina , munitiq̄ alto de marmore postes
 Monte super , magna cum majestate nitebant .
 Quin etiam toties redeuntia secula vivax
 Lassaret moles , semperq̄ simillima primo
 Surgeret exortu (tantum muni verat Heros
 Raxialus) ni fessam ævo , longaq̄ senectâ
 Præcipiti traberet supremo à culmine casu
 Impietas , ne quâ veterum super ulla Parentum
 Relligio monumenta sui monstraret honoris .
 Omnis decus templi jamq̄ occidit : omnia feda
 Illuivie tenebrisq̄ latent : vix candida nudas
 Lana , vel antiquis vestis de Seribus aras
 Integit : exuvia sed enim pietatis avitæ
 Optatusq̄ locus templi patet : atq̄ ruinis
 Relligio tantum dudum se prodit , in istis
 Fors vixisse oris , mæstus cùm talia Præsul
 Accipit , indecores animos aversus , & æquum

Mente

IOSAPHATIDOS

Mente mōvens , spreta , pro Relligione , calorem ,
 Instaurare jubet sacros , mora nulla , penates ,
 Et sentum renovare loci : quin protinus ipse
 Arma manu , Chalybemq̄ rapit , consumptaq̄ lustris
 Tecta remolitur : prompto tunc cetera pubes
 Emicat obsequio : pars jam meditantia casum
 Culmina convellunt , aliis subvolvere saxa
 Est labor , & viridi dubias firmare columnas
 Marmore : fervet opus : sese miratur & ipsa
 In veterem rursus , moles juvenescere formam ,
 Ordiriq̄ novos , tanto sub Præfule , soles .
 15 . At domus interior vivis animata figuris
 Æmula dæcertat calo : stat multa beatis
 Effigies adytis : illic SAPIENTIA , mundi
 Prima Parens , rerumq̄ animus , rerumq̄ creatrix
 Omnipotens , placidis dispensat nutibus orbem .
 Quidquid alit tellus , quidquid convexa citatis
 Astra rotis obeunt , fundoq̄ volutat in imo
 Oceanus : quidquid glaucis Thetis educat antris ,
 Hæc regit , & fatiq̄ vicès , sorteq̄ retexit .
 Longa nitet Divum species , veterumq̄ senatus
 Pontificum : quos Graja tulit super æthera tellus ,
 Hic etiam IUVENEM , primo cui flore juvena
 Virgineas vestire genas vix cœperat , imbri
 Saxorum oppressum , tacito cum forte pererrat
 Lumine , magnanimosq̄ obitus gratatur , & audet
 In similem se ferre necem CUNCEVIUS , udæ

Erumpunt

LIBER I.

Erumpunt oculis guttae: nam praescius inum
 Icit amor pectus, lapidum per fulmina vitam
 Projicere: & Per te o per qui te maxime Divum
 Fecerunt talem, mores, sine funere, fatur,
 Hanc animam Fidei Christos impendere: tantis
 Namque etiam nostris locus est in corpore saxi.
 Nec rude liventes pectus gero ducere plagas.
 Hac mihi qua totis horrescunt vulnera membris,
 Sanguinis hi fluctus, hoc nullum in corpore corpus,
 Hoc sparsum late cerebrum, (licet igneus alte
 Arcus & illustres lambat tibi Laureae crines)
 Plus placet: huc noster tendit calor, haec mihi lauro
 Vulnera & atheria vident magis arce Dolores.
 Oliceat! nec plura: pias nam missilis alto
 Oppressit radius voces, sensitque favere
 Astra sibi, surdas nec vota effusa per auras.
 16. Hac inter, Pater accipiens jam funeris almos
 Successus, muros & sacras imperat arces
 Festina properare manu: quin conscia volvens
 Gaudia, laetitia exultat, venturaque fata
 Praecipiens, fruitur decorum splendore suorum.
 Ac super, ipse sibi tumulum, sedemque sepulchro
 Attonitis circum famulis, optavit, & omnes
 Praecipitare moras jubet, omnia namque secundo
 Iam constare sibi caelo momenta videbat.
 Ac veluti alterna qui sese morte reformat
 Ales, & occiduam natali e funere vitam

C

Ipse

IOSAPHATIDOS

*Ipse Parens , Prolesq̄ sibi , deducit , & actos
Metitur seclis tot jam elabentibus annos ,
Consciis instantis per proxima funera vite ,
Virvendiquē satur , victorq̄ volubilis ævi ,
Ipse sibi lectas secretis montibus herbas
Coryciasq̄ comas , Pancheasq̄ optat aristas
Cynnamaquē , atq̄ Arabi felicia germina Campi ,
Componitq̄ locum busto , legesque sepulchri ,
Heres ipse sui ponit , quo membra coacta
Deferat , atque novum melior procedat in ævum .*

LIBER

LIBER SECUNDUS.

I.

*Interea Divam Genitor, dum providus urbem
Atq; Polocanos metitur lumine fines
Orsanosq; procul campos, Mobiloviaq; arva
Obtutu legit, observans urbesque virosq;
Praxedem Rossô Divam de sanguine Nympham*

*Templa urbemq; cava longè de nube tuentem
Alloquitur: pronis vocem bibit auribus illa.
Quis jam finis erit virgo? quid deniq; culpe
Raxialis deerit populis? hæc maxima Divam
Templa, tuo quondam surgentia munere templa,
Has aras, & fausta tuis hæc mœnia dudum
Auspiciis, meritisq;, nefas, feralis habebit
Pestis, & excluso nostro malè Numine Scbisma?
Quid moror? aut cur nunc gelidis in nubilus hærent
Fulmina? nec meritas jaculantur ab æthere pœnas?
Cernis ut occulta tendant regione viarum
Secretasq; domos, atq; abdita limina quarant,*

C 2

Hic

IOSAPHATIDOS

Hic ubi plebs vetitis indulgeat improba sacris!
 Ille né, quem cacâ tristes è plebe furores
 Plus agitant, funguntq̄, meas libabit ad aras,
 Connubiūq̄ fidem perituro fœdere ponet?
 Atq̄ iterum instabiles disjunget voce Hymenæos
 Sacrilegus? sed enim Graiis stata carmina dicunt,
 Instituuntq̄ choros, onerantq̄ altaria cantu?
 Ast sævis violant Numen Spirabile dictis
 Æquævumq̄ mihi vivunt quo cuncta, **VIGOREM:**
 Principis at regnum Petri, fascesq̄ Quirinos,
 Nomine qui nostro, gemini confinia mundi
 Regnator domat, effraenes exire laborant:
 At Superos, Cœli possesso limine, manes
 Excludunt, veterumq̄ locos, & ficta vireta
 Elysi meditantur agri, scenasq̄ beatas:
 Quin etiam (insanas tantùm dementia mentes
 Occupat) ultrices audent jam tollere flammæ,
 Lustralesq̄ rogos: quantum jam cura recessit
 Finibus his nostri? ventum ad suprema malorum est.
 Iamq̄ suas referant pœnas, Sic inquit, & irâ
 Horrendus volucrem aëlutum vocat ipse ministrum,
 Qui templi impellat portas, & cardine verso
 Ferratos rumpat postes, quæis credita dudum
 Supplicia, & centumq̄ neces, centumque dolores
 Et varia stabulant Pœnæ, Pestisq̄, Famesque.
 2. Iamq̄ ibat volucer, sed supplice Rossia contra
 Voce refert Virgo: Genitor ter maxime rerum

Sise

Siste precor, meritaſq; animo ne concipe flammās .
Rofigenūm fateor meruere immania pœnas
Crimina, Sacrilegumq; nefas, defertaq; paſſim
Prifca fides, pietasq; Patrum: ſed ſi qua reperta
Gratia virtuti eſt: ſi quid ſpectata meretur
Religio, vitaq; modus, morumq; decora
Simplicitas, magni CUNCEVI respice mores .
Tantus enim. (ſcis ipſe Parens & ſcire fateris.)
Hic tibi ſuccurrat quoties irata parabis
Fulmina moliri: gentemq; abolere Tonantis
Immemorem, quoties animum vel ſtringet imago
Schiſmatis incaſti, tardet CUNCEVIUS iras .
Olli ſic placido Divūm Pater edidit ore:
Agnofcit quoniam cognata Polocia cunas
Virgo tuas, meritos clemens ſubmitto furores,
Et precibus votisq; tuis me ſponte remitto:
CUNCEVIq; memor Roſſis, ſtata funera jam nunc
Ignofco. quid enim virtus non tanta repoſcat?
Namq; ego quo tantas evolvo pectore curas,
Arbiter ingentis mundi, quoſcunq; labores
IOSAPHATUS cœpit, quaſcunq; exercuit artes
Mente gero memori. tantis & ſpondeo cœptis
3. Præmia: meq; ſuper. Dixit cūm Penniger hoſpes
Rofigenūm è terris, data cui Cuſtodia magni
CUNCEVI volucris ſeſe feſtinus agebat
Remigio, noti repetens ſaſtigia Cœli,
Non vacuus: ſed enim dextrâ criſpabat eburnâ

Inſignem

IOSAPHATIDOS

Insignem pretio phialam, quã legerat olim
 Prasulis asiduos riguo de lumine nimbos
 Collectasq; genis lachrymas, certissima flamma
 Pignora, quæque sua deflenda piacula plebis
 Elucere assuetis, summo libabat Olympo.
 Ludebat fulvum crystallina gemma per aurum
 Ordine quæque suo: res est pretiosa tucnti.
 Luteolas veluti, cum ros liquidissimus herbas
 Obsidet, aut niveis ardentia cingula gemmis
 Cum Paribus gerit, & vivum sic temperat aurum.
 Præterea Custos secreta volumina, levã
 Arcanis inscripta notis gestabat, ubi ingens
 Est meriti series, aureisq; expressa figuris
 Durat, ut æternos divina Proneia posthac
 In fastos referat, servat quos ipsa perenni,
 Subscribens calamo, signatq; adamante notatos.
 Ergo ubi divino flammis stupefactus in ore
 Legerat, & Rossis meditantem viderat oris
 Supplicia, affusus folio sic incipit Ales:
 4. Summe Pater qui res hominumq; Deumq;, beatiss
 Imperiis curisq; cives, meritosq; severis
 Castigas populos pœnis & fulmine terres,
 Imbroba si justas collegit Rossia pœnas
 Assensu cœli, quo jam CUNCEVIA cedit
 Cœlitibus tantum laudata modestia vitæ?
 Quid meus aut in te Prasul committere tantum
 Ausus, vel potuit? quanto Crateres in imbris.

Ambrosio

LIBER II.

12

Ambrosio (scis ipse) imbri, tibi libo, piâsq̃,
 Ante oculos, ante iratis ita flantia flammis
 Lumina, mixta tamen placido faciliq̃ remitti
 Obtutu, lachrymas & anhele pignora mentis
 Dedico? quin etiam hæc memori vestigia libro
 Spectata pietatis habes. quantum arserit olim
 Te puer? humentes nondum dissolverat umbras
 Lucifer, & tardum sperabant sidera solem,
 IOSAPHATUS sacras jam tum vigilabat ad aras,
 Roseidus ipse suis lachrymis, & Lucifer ipse.
 Ipse piis mulcere tuas concentibus aures
 Atq̃ ministeriis totos traducere sacris
 Sponte dies, licet hinc voces remorentur heriles
 Hunc tamen evincit pietas: quæ cura legendis
 Si qua licet sacris oracula discere libris,
 Qualia multa animo funduntur ab augure vatum.
 Inde ubi majores Amor immisisset habenas,
 Deditignatus humum, perituraq̃ munera Sortis
 Invitas calcavit opes, pulcherrimus exul
 Fortune, Natique tui, per acuta dolorum,
 Orsa sequens, BASILI magni vestigia preßit.
 Nec rudis armorum cœli: prius addita menti
 Castra remoliri aggressus, vicina nocentis
 Tela Stygis, vivasq̃ suo sub corpore flammâs,
 Interimens, teneris Acheloia prætulit uvis
 Pocula nativo per viscera lassa furentem
 Rore sitim placans: qualis Iordanis ad undas

Flammifer

IOSAPHATIDOS

*Flammifer Helias , qualis qui proluit iisdem
 Ipse tuum Gnatum lymphis , Numenq̄ volucre
 Virgineis oculis , & puro viderat ore .
 Illum indulgentem tantis certatibus , annum
 Bis roseus properis Titan pravectus habenis
 Viderat attonitus : tenui jam pallida vultu
 Vita recurrit , iners & jam sub pectore hebescit
 Sanguis . erat morbi , timor haud longinquus iniqui .
 Ergo Magistratus , sese cui sponte dicarat
IOSAPHATUS , vetat ulterius producere tantas
 In se iras , odiis vitam nec tendere contra .
 Ille sed ingenii fidens , animiq̄ , recentem
 Excivit Martem , generosaq̄ repperit arma ,
 Arma tui dudum Gnati bene cognita alumnis .
 Namq̄ suis consertam hamis , nodisq̄ trilicem
 Loricam , sentisquē asprum thoraca , lacertis
 Æthereus miles , veteris nec degener ævi
 Induit & campo pulcher stetit horror aperto ,
 Tartareas contra vires , Acherontiaquē arma .
 Quid memorem assiduis lassatas vocibus umbras
 Dum geminas tendit palmas , cœlumq̄ fatigat
 Flammatis , fateor , precibus , mundi q̄ silentis
 Arripiens tempus , Superum clamoribus aures
 Avocat ; & totum blandis tenet athera votis ?
 Nunc udos lachrymis vultus , nunc muta disertis ,
 Ostentans desiderii præcordia : nudâ*

Nunc

Nunc projectus humo : mortalia membra perosum
 Tollebam tacitas Divam ad commercia , in auras :
 Tu magnum haud falsi implebas Genitoris amorem ,
 Sensibus insinuans temet : totumq̄ remiscens
 Numine , divino trepidam mentemq̄ nitore
 Firmabas . quantum hinc se facundia nimbis
 Cœlestis fundebat , agens mirantia plebis
 Corda , tuosq̄ animi . quantum figebat amores ?
 Sive profanatas amor est invadere noctes
 Errorum , castoq̄ stygem miscere profundam
 Eloquio , Septemgemino torrentior anni
 Lingua ruit , doctōq̄ vehens cum flumine lucem
 Emovet & tenebras & cœca nubila mentis
 In fortunatos imbres , lachrymasq̄ resolvit .
 Quî placidos mores referam ? quantoq̄ receptæ
 Pectore virtutum varia sub imagine formæ
 Concordes junxere choros ? Amor emicat antè ,
 Sive tuo Genitor , ducens è pectore flammæ
 Atq̄ redux in te : obliquo seu tramite cursum
 Qui regit , & simili sumens ab imagine vires
 Rite repercussus rapitur super ardua victor .
 Hic quoque cognatus mentem calor imbuit acres
 Exacuens curas , ne quæ divina senescat
 Gloria , ne fœdis mortalia pectora noxis
 Iuratum violent divini fœdus amoris :
 Neu scelerum concreta modis inolescere miris

D

Forte

IOSAPHATIDOS

*Forte sinant : blando quoties , pellegerat ore
 Ut male concreta pueros à labe relinquunt
 Æthereos sensus , & mentis simplicis ignes ?
 Quin etiam . si quo luctantia pectore vidit
 Crimina , vel serum post tot patrata pudorem ,
 Nunc totis precibus , largo nunc are salutem
 Nunc riguis redimit lachrymis , vel mille paratus
 Vulnere , mille obitus miserâ pro plebe pacisci
 Si quâ fata sinant : tantus calor incubat olli ,
 Tantumq̃ in teneras cecidit tua flamma medullas .
 Nullus erat , tristi si quem Penuria fato
 Perculit , accisis rebusuè invasit Egestas ,
 Cui largâ non ille manu , non ille secundo
 Afforet auxilio , rebusq̃ levaret in agris ?
 5 . Iret adhuc in verba pii calor Alitis , illum
 Ni Pater in medio , sic interfatus , & ultro
 Compellaret , Habes , Iuvenis quæ tanta meretur
 CUNCEVI pietas , meritisq̃ indulgeo Rosis
 Præsulis obtentu tanti pendentia dudum ,
 Decretosquæ diu meditantia funera casus .
 Hic quoquæ (fabor enim rerumq̃ arcana futuris
 Quæ venient lustris , mora nec longinqua) movebo .
 Perferet immanes furias & bella cruenti
 Schismatis , ac nostras animam hanc efflabit in auras .
 Atq̃ illum cælo , fuso se sanguine natum
 Monstrantem , accipiam : flectetur & ille precantum
 Vocibus , atq̃ suam totis famam efferet astris ,*

URBANO

URBANO mandante meo, cui jura Petriq;
 Sceptra dedi, & facilis cœlumq; orbemq; remisi.
 Ille Volovicis notum super athera curis
 Efferet, in partem veniet super ipse laboris,
 Quiq; Polottana fasces Antonius urbis
 Successor capiet, tantosq; implebit honores,
 Quiq; geret formosa tuas Halicia mitras,
 TYSCIADESq;, tegit cui tempora sacra Methones
 Insula: nec lævo firmabo ea numine cœpta.
 6. Namq; ubi IOSAPHATI vitam lethumq; sagaci
 Concilio discent Patres, super aëra latè
 Luminis undantes effundam prodigus ignes,
 Incendamq; novas templi pro vertice stellas,
 Vittebsci rignus pluet & per culmina sanguis,
 Unde nova assurgat fidei seges, unde caducum
 Relligio caput attollat: tunc excita tantis
 Urbs monstris, trepido concurrans agmine, sedum
 Damnabitq; nefas, cadisq; piacula solvet.
 Quæque Polocanos fines Vittebsciaque arva
 Gens colet, hunc structis Divum venerabitur aris.
 Huic stata sacra feret: magnis dignabor & illum
 Ostenis: etenim nervis stupefacta solutis
 Dexteræ, cum primum sacram se sistet ad urnam
 Prasulis, assvetos peragrabit spiritus artus,
 Adscribetq; manum Divo: nec surda feretur
 Fama viri, magnis etenim tolletur in astra
 Ingeniis, memoresq; avi venientis in annos.

D 2

Præcipue

IOSAPHATIDOS

Præcipue ambrosio magni sermone Georgi
 TYSKIEVII, cui tu custos tunc ipse memento
 Ire comes, tantaq̄ operum sub mole lacertos
 Fulcire, atq̄ ipsas ab origine ducere laudes.
 Audiit hæc Ales latuſq̄ exceſſit Olympo,
 Omnia fauſta ferens Roſſis, ſed crimine tantum
 Mœſtus & immanem damnat ſub pectore cadem,
 7. Devexum interea veſper pallentibus axem
 Vertebat manibus, ſtellaſq̄ vocabat in altum,
 IOSAPHATUS tunc feſſa virum jam corpora, ſerâ
 Curari menſâ jubet, ac prius ipſe ſecundos
 Exorans Superos, Numenq̄ precatuſ, honoroſ
 Ipſe Sacerdoteſ inter diſcumbit: ubi aures
 Mulcebant ſacriſ accepta oracula libri:
 Quî ſua ſidereum repetens ſervator Olympum
 Regna ſolo fundavit, in uniuſq̄ Quiritum
 Præſulîſ appendit nutu cœliq̄ beata
 Imperia, atq̄ oras terrarum arceſq̄ profundas?
 Quîſ prior in Roſſoſ Chriſti produxerit axeſ
 Lumen, & horrendaſ dimoverit orbe tenebraſ
 Divinoſ ſpargenſ radiuſ lucemq̄ ſalutiſ?
 Quî Methodi fervor? quantoſuê Cyrilluſ in auſuſ
 Pro Roſſiſ ſurgat, Slavaſ Ignatiuſ illoſ
 Divinoſ oratoreſ legarat in oras,
 Cœlitum amicitiam, pacemq̄ offerre Tonantiſ:
 Hiſ ſimul Auſonioſ, perſectô Munere, ſineſ
 Romanâſq̄ arceſ, Capitoliâq̄ alta redire.

Sederat

Sederat & Latio sua gesta probare Parenti,
Ipse Quirinali trabea Mitraq̄ decorus
Slavinos nutu libros Adriane probabas,
Ad cantusq̄ novos, incensa altaria circum
Purpureis aderas hilaris cum Patribus: illi,
Divinas Patrio memorant dum carmine laudes.
Plurima & ipsa suo CUNCEVIUS addit ab ore
Exacuitque acres sociorum in pectore curas
Schismaticas contra furias, pestisq̄ rebellis
Terrorem ingeminat, tempusque eludit edendi.
 8. *Iam quoque Phœbus equos seris immerferat undis*
Dulciaque humenti spargebat somnia cornu
Cynthia, dum composita domus silet omnis, & agris
Dulcius aspirat membris somnusque quiesq̄,
Conscia, secreti reptens penetralia tecti
Multa super Rossis supplex patriaque ruinis
Questus apud Superos: tum mox sese exiit omnem
Ipse togam dextraque ferens horrentia nodis
Verbera, sic lachrymis & supplice sidera voce
Testatur: Per ego has, Iesu, te maxime plagas
Vulneraq̄ & lato bipatentia pectora ferro
Obtestor, nostri quoniam tibi vile cruoris
Est meritum: conjunge tuo, pretiumq̄ remisce.
Sic ait, & valida contorquens verbera dextrâ,
Vulnera vulneribus geminabat, & ictibus ictus,
Nec mora, nec requies: densâ non grandine tantum
Canus Athos crepitat: Cybeles nec tympana raucis

Ictibus

IOSAPHATIDOS

Ictibus abstinent : quantum se fervidus heros
 Creber obit flagris , & sanguine proluit artus .
 9 . Tum Pater Omnipotens procedere longius iras
 Et tantum se vivere manus haud passus , Ephebum
 Evocat Aligerum , finem qui imponat accerbis
 Iam tandem pugnis , justosq; refundat honores .
 Nec mora , praepetibus taciti per inania mundi
 Ales abit pennis , notaq; allabitur aula ,
 Hic ubi purpureo irriguus CUNCEVIUS imbri ,
 Obscurum ardenti clarabat sanguine tectum .
 Restitit , aspectu Iuvenisq; exterritus haesit
 IOSAPHATUS , raptimq; togam super induit undam
 Sanguinis , & puduit nudum vel ab hospite casto
 Spectari . Sed enim volucer quos sparserat imam
 Per terram nimbos , bibulam collegerat ultro
 Iam bombyce sagax , partemq; incoxerat aestu
 Aethereo , in fortunatos vertitq; pyropos ,
 Quis olim Superi cum jam Capitolia Regni
 Intrabit victor , consurgat Lauream gemmis :
 Et partem in roseos , tanto pro vertice , flores
 Transformat . perfundit odor tunc tecta laesq; ,
 Virgineis quantum nec Trinacris Hybla rosetis ,
 Nec Cilices spirare croci , Phaeacq; rura
 Hesperdumq; nemus potuit , Libaniq; recessus .
 10 . Atq; ait , o tandem victor pulcherrime , Praesul ,
 Sic Tyrio Superos vestitus murice coetus
 Quamvis adibus humo ? quantus mirante Senatu

Accipere

Accipiere hospes ? quantoq̄ videre plausu ?
 Ergo age , divinos , hebetantia membra , vigores
 Exue , liberiorq̄ hauri spirabile cœli
 Lumen , & agnatos patriæ cœlestis amores .
 Dixerat . illabens subito vaga lumina somnus
 Irrigat , & stringit fessos in corpore sensus .
 Iamq̄ sibi levior , brutâ tellure relicta
 Visus inisse fugam : liquidasq̄ enasse sub auras
 Et puri nectar cœli , lucemq̄ beatam
 Ducere : jam terras humiles , angustaq̄ paucis
 Imperia aspectans & vasti marmora Ponti
 Nocturnosque ignes , & lucida templa Diei ,
 Omnia perlustrat latus : gaudetque tueri .
 Nec minus ardescit cupidisque obtutibus heret ,
 Dum niveo implexas miratur limite stellas .
 Cum subito aurati discedunt limina cœli ,
 Pandunturque domus Superum , invitantq̄ morantem
IOSAPHATUM : tacitus arrident atria flammis ,
 Submittuntq̄ suas acclini vertice tures .
 Aliger hic : ecquid rapit exultantia tantum
 Corda pavor , causasq̄ ardens , immobilis heres ?
 Quin ceptum moliris iter ? sic inquit , & intra
 Sidereas trepidum portas , & mœnia ducit .
 II . Ecce autem sanctam rumor perlabitur urbem
IOSAPHATUM tandem Superos venisse Penates ,
 Hauriat ut puros oculis non segnibus ignes :
 Occurrunt alacres Divi , longeq̄ salutant .

Præcipue

IOSAPHATIDOS

*Præcipuè magnus stricto Basilius Alumnum
 Alligat amplexu, & carâ cervicè moratur,
 Egregios laudans animos: hunc pectore toto
 Accipit anteq̃ fert gressus atque occupat arcem.
 Bissene solido electro sulvoque metallo
 Æternum vigilant portæ, stant mœnia gemmis
 Includuntq̃ faces lapidum, quæ ipsa corusci
 Lux minor est Phœbi: lucis quin illius umbra est.
 Aurea majestas plateas, & strata viarum
 Explicat, aurati currunt crystallina ripis
 Flumina, at assiduo lassantes sæcula fetu
 Percurrunt Hortos; animantq̃ perennibus undis
 Ambrosios fructus, & pensile ab arbore nectar.*

12. Interea rosei spectans cunabula solis

IOSAPHATUS, qua Cijovias prospectus in oras
 Liberior, videt ingentem super arce Senatum
 Pontificum: Grajis assurgunt tempora vittis
 Argolicaque manu virgæ, Tyriæq̃ lacertis
 Demigrant chlamydes: tantos agnoscere Patres
 Iam dudum flagrat Praesul: quæ regia porro?
 Quiuè viri tantas compleverint agmine sedes?
 Tum Pater: has arces hæc vasti mœnia cœli,
 Sublimes habitant animæ, quos Rossia Patres
 Concordes Latio Chygi trasmisit ab Urbe:
 Hos equidem memorare tibi, tibi nomina dudum
 Magna virum coramq̃ sacros edicere vultus
 Optabam, magis Ausonia ut pro legibus Urbis

Cernere

Cernere rem vitā haud dubites , & temnere lethum .
 IOSAPHATUS contra vultus demissus honestos :
 Ardeo Dive equidem tantos de sanguine Rosso
 Compellare viros , vultusq; agnoscere Patrum ,
 Illaq; magnanimis vestigia passibus acta
 Et decorum sfiacia ardenti correpta labore
 Perlegere , ut similes sēt fas invadere palmas .
 Tu refer unde genus (neq; enim genus omnibus unum
 Tam varii ostentant vultus) quibus actibus istas
 Devenere domos ? quæis cœlum emēre periclis ?
 Cur vidua numerum sedes , plenumq; senatum
 Non explent ? in-versa locum cur insula servat ,
 Et vacua residet pro Præsule mitra curuli ?
 Dicam equidem rerumquē tibi momenta priorum
 Expediam (Basilus ait) tu mente capesse :
 13 . Principio , imperium quando RURICUS habebat
 Sarmatia in vestra magno cum fratre Sirevo
 Tru-vorioquē : Deus tum primum Rossia regna
 Dignatus , sacris populos lastraverat undis .
 Sed levis ab ! rursus , cœptiquē infida propago
 Consilii , Patrios alii instaurare Penates
 Gentilesquē Deos , pars prima retexere cœpta :
 Donec fixa dies perfectō temporis orbe
 Attulit optatam Rossana per oppida famam
 Numinis , & Christi cœpit crebescere Nomen .
 Quam varius Chygi Præsul regnabat in urbe

E

Tant

IOS APHATIDOS

Tam variis fati: Photi tum perfida namque
 Impietas Graji motus exciuit in Oris,
 Hi quoque vix numero è tanto venere beata
 Concilia et Superum celsas meruere curules,
 Ille vides, celsa cui surgit fronte Tiaras
 Qui grandes magno crispat pro vertice gemmas
 Rossidos intextas Annae, ingenioque manuq;
 Majus ab aethereo lumen deduxit Olympo
 Rossigenis, altis intraque Borysthenis undas
 Fulmineum monstrum (Deus hic tibi Rossia quondam)
 Merserat, et falsas extinxit in aequore flammam,
 Proximus huic fulvas Theopempus vertice vittas
 Sumpserat atque illo sublimis in ordine staret:
 14. Sed melior Rosso Mystes de sanguine tantum
 Capturus solium fati servatus, Olympi
 Degenerem subsedit et inclinata reduxit
 In melius sacra, Argolicis nec cepit ab oris
 Auspicia imperii: magnus sic namque volebat
 Rhos IAROSLAUS, Latia dum cernit ab Urbe
 Discordes Grajos, versosque abiisse Pelasgos.
 Hic EPHRAEM Danaum genus, et spes maxima Rossam
 URBANIq; sequax Patris, cui maximus ipse
 NICOLEOS Lyciae, divum decus, et patriae lux
 Rossigenum, aurata praecingit tempora lauro
 Insignemque ostentat ovans, et reddit honores.
 Tum CLEMENS, Latioque Patri, cui jungere sese
 IOANNES studuit: Rossaq; è gente CYRILLUS

MAXI-

MAXIMUS hunc : PETRUSq̄ ævi maturus , ALEXISq̄
 Insequitur , qui cœlituum signavit honore
 Volloedimiriadas magnos GLEBUMq̄ Borissumq̄ .
 En hic cui tantus circum caput affluit ardor
 Bulgarus , Hesperiam in magnam quem iussa Vitoldi
 Oratum Rossis pacem misere Quiritum .
 Aspicias ingenuo quantum calor emicet ore
 In Byzantinas furias , utque arduus iram
 Evolvat memori sub pectore ? sed magis illuc
 Verte oculos , Divosque tuos , & nomina disce .
 15 . Hic cui flammivomus vigilat pro pectore Phœbus
 Et late riguum crebrescit vertice fulgur
 Rossorum è veteri patria , dum sceptrâ Quirini
 Imperiumque Patris Moschis clarabat in oris ,
 Multa tulit : flammâs etiam tum sava tyranni
 Instruxit rabies , propero ni Penniger ales
 Accursu , eriperet , Rossisq̄ hunc susteret oris
 Incolumem ; Italiam mox ivit , & ardua Petri
 Limina , ubi sacros fasces , Mitramq̄ Pelasgam
 Exiit , adq̄ pedes decorum pretiosa Quirini
 Pontificis posuit spolia , ut jam pondere honorum
 Liberior , fœdas serpentis Schismatis iras ,
 Frangeret , atque luem Grajo depelleret orbe .
 Ponè comes positos qui jussus fumere fasces
 GREGORIUS MISAELEq̄ potens pietatis & illi
 Par IONAS , Litava lectusq̄ MACARIUS urbe ?

IOSAPHATIDOS

*Ut pretiosa ardent truncatis vulnera membris
 Purpureas imitata faces , imitata pyropos ?
 Hæc illi Scyrbicus peperit furor , ille Tonantem
 Dum Iesum intrepido testatur pectore , lethum
 Lucratus , victor tantas enavit ad arces .
 Huic comes est Ioseph , quem Patri fida Latino
 Asservata fides , Latium cognomine fecit .
 Quis procul ille autem , latè cui tortile collo
 Aurum demigrat , digitosquæ incendit , iaspis ,
 (IOSAPHATUS querit :) Nosco crinesquæ sacriq̃
 Suggestum capitis (Magnus suscepit) & illam
 Majestatem oris , quo cæci Schismatis atras
 Disspulerat nebulas , & fuso sanguine magnus
 Hic se Cyoviis invexit Hypatius oris ,
 16 . Atque hîc IOSAPHATUS , testis accedere quando
 Se videt insolitis , atquæ altera regna subire .
 Mœnia quæ tantum triplici circumdata muro
 Dive patent ? radiis quæ sic undantibus ardent
 Culmina ? quæ liquidum conantur in athera turres ?
 Ille refert ; vario quæ spectas ordine signa
 Adversasquæ super latè pendentia portas
 Supplicia , & veterum monumenta expressa dolorum ,
 His Pater ipse locis posuit : victoribus ipse
 Has dedit esse domos proprias , arcesquæ dicavit .
 Hîc densos Stephani Saxorum , en , aspice nimbos ,
 Inde Cruces , nudosq̃ Enses curvasquæ secures ,
 Fulmineasquæ Rotas , nec in uno vulnere stantem*

Uncorum

Uncorum rabiem, Serrasque Rogosq; Ferasque
 Dipsades, & cecis insutos utribus Angues,
 Milleque pœnarum species, & funera mille.
 Horret & ipse animus tot lethi cernere formas
 Atquẽ metu refugit, meminisse: sed aspice contra
 Sylvarum virides scenas, & consita latè
 Arbore perpetuâ, felicitis jugera campi.
 Surgit odoratum lauri nemus: unde perennes
 Omnipotens texit victoribus ipse coronas.
 Namque Pater, tristi quâ Natus in arbore quondam
 Purpureo dulcem effudit cum sanguine vitam,
 Ipse manu teneram succidit ab arbore plantam,
 Cœlestesquẽ super glebas conseruit: & ingens
 Erupit subito nemus, infuditquẽ patentes
 Hos campos, ubi perpetuo pretiosa metallo
 Virga viret, duroquẽ crepat pro cortice dives
 Bractea, vivus honos cœli, pulcherrima merces
 Sanguinis Heroi: nos hic etiam ardor agebat.
 Oppetere immanem Christi pro Numine cadem:
 Secius at cecidit, felix quem funere tanto
 Dignari voluit vitæ Pater, atquẽ neci Rex.
 17. Dixerat, ecce autem species apparuit ingens
 Magnanimùm Heroum. flagrabant corpore toto
 Vulnera, septenus quantum non flagrat Olympo
 Cynthius, innubi cum iactat ab aethere lucem.
 Cuiquẽ sub inslicto densatus verbere sanguis
 Durat, & attonitis radios disseminat astris,

Membraquẽ

IOSAPHATIDOS

Membraquē eeu lectis lucent compacta corallis .
 Miratur tacitus tantum CUNCEVIUS ostrum ,
 Et similes animo jam concipit arduus ausus .
 Præcipuè à tristi cum vulnere fortè recentem
 HRECOVIDEN spectat lacerum crudeliter artus
 Liventesquæ olim , nunc viro lumine , plenos
 Agnoscit vultusquæ genasq̃ , exesaq̃ duro
 Colla Catenarum morsu : ac prior incipit vitro :
 Salve Dive recens , magnum decus addite , cælo ,
 Quo tam crudeles permutas lumine pœnas
 Egregias magnæ fragili sub pectore mentis ?
 Quæ tantum clarant te vulnere ? nam mihi fama
 Non vano rumore tulit , te mille peremptum
 Vulneribus , vasti mersumq̃ Borysthenis undis .
 Tunc ego te magni Basili venerabar alumnum
 Insignem , Manesq̃ sacros in vota vocabam ,
 Ambibamq̃ pari vitam hanc impendere letho .
 Atq̃ hic HRECOVIDES : manet & tua maxime Præsul ,
 Gloria , morsq̃ tibi , magnum spe præcipe bellum ,
 Præcipe victricem palmam , grandesq̃ triumphos .
 Et me Cyovii scelus exitiale Furoris
 Schismaticæq̃ manus summis dum perdere tentant
 Suppliciis , tanto attollunt , quem cernis honore .
 Namquæ Borysthenia missus cum mœnibus urbis
 Forte propinquabam , durisquæ mapalibus hospes
 Successi , totam posses ut requiescere noctem
 Fronde super viridi . subito improvisus ab urbe

Hostis

Hostis adest, tenuemque casam circumstetit armis
 Sacrilegis: etenim me tunc complexa tenebat
 Difficilis fessumque, via, fessumque laboris
 Dulcis & alta quies; referens tamen omnia menti
 Nocturnis quidquid strueret plebs impia cœpit,
 Quid moror? evellunt trepidos cum cardine postes:
 Viribus & ferro via sit: panduntur incemes,
 Implenturque fores, populi furialibus undis.
 Iamque genu nixus vicina Mortis honorem
 Non humilè flagrabam animo, cum protinus omni
 Abripior clamore virum & distendor arenâ
 Iam ferro vinclisq; gravis? quis cætera fando
 Explicet? hæc multo nunc stantia vulnera sole
 Testantur, livorque novum mutatus in ostrum,
 Hac vice sermonum, placidas cum longius horas
 Extraheret, nova forma viris oblata, recentem
 Auxit lætitiâ: Sarogrodus namque Sacerdos
 Ipse quoque infanda demessus colla securi
 Restiterat coram, sublimis tempora lauro,
 Victrici lauro: comitem sese addidit ollis
 Quem sacra Dardanii confessum sceptrâ Parentis
 Thessalonica parens notas revocabat in oras
 Nequicquam: nam Schismaticis oppressus ab armis
 Magnanimum oppetiit fatum, cœlumque petiit.
 Congressi ergo manus jungunt dulcique morantur
 Amplexu impliciti, mutosque loquuntur amores.
 Nunc quoque CUNCEVI presagâ mente futurum

Finit

IOSAPHATIDOS

Fumus adorantes, socios gratantur honores.
• Nil Superis clausum est: ætas quæcunquẽ futuris
•• Parturiet lustris, præsens sine nube tuentur.
Sed jam puniceo Tithonia sponsa cubili
Purpureos ortus spondebat, & æthera sparsis
Laxabat vicina comis, jam conscia sensim,
Sidera pallebant: cupidum Basilius alumnum
Admonet, abrumpat, dulces licet, ocyus orsus,
Mortalesq; artus, desertaquẽ membra revisat.
 18. *Ventum erat ad patuli bipatentia limina cœli*
Quã gemina surgunt portæ, quarum altera vivo
Crystallo perfectæ nitet, visuq; caducis
Objiciens oculis formas, distantia longe
Admovet, inq; unum dispersos colligit ignes.
Hæc quoties Divûm Genitor dignatur Olympo
Accipere ingentes animas & pandere cœlum,
Admitti jubet, & quæ sint ventura recludit.
Alteræ de solido electro, leviq; metallo
Ingens, sublimis, centumq; effulta columnis,
Clausæ sed æternùm, varioq; abducta recessu,
Quò centum ducunt aditus, stant ostia centum:
Unde ruunt totidem voces, responsa volucrum
Cœlituum. vel si Genitor ter maximus ipse
Delectos affari animos decernit, & alta
Fata movet, mentisq; suæ penetrabilia nudat.
Primã igitur Magnus portã Basilius amicum
IOSAPHATUM educens, memorat quæ deinde gerenda

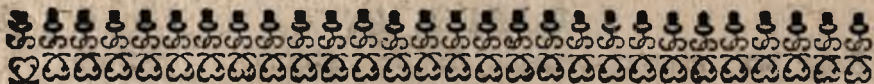
Bella

*Bella per ingentes cognata Rossidos oras :
Incenditque animum magno venientis amore
Funeris , & quantis expectent sidera votis
Victorem , ingeminat , seq̃q̃ his certatibus ipsum
Affore pollicitus Rossas emisit in oras .*

F

LIBER

LIBER TERTIUS.

I.

ET jam tempus erat votis adhibere Tonantem ,
Et matutinis operari ex ordine sacris :
Illicet è stratis primus CUNCEVIUS ardens
Corripuit sese , & socios ante emicat omnes
Impiger , atque hilaris dulces accurrit ad aras .

Strymonis veluti volucres cum publica ripis
Castra movent , aliasq; undas , alia aquora querunt ,
Excubias qui primus agit , longasq; volucrum
Prævolat ante acies , cum pigrum nota soporem
Sidera jam laxant , turmas clangore morantes
Excitat & latens sese super athera pennis
Attollit , properus , liquidasq; eremigat auras .
Haud minus & Præsul se matutinus agebat
IOSAPHATUS , primusque suos in templa vocabat ,
Conscius atheria tacito sub pectore flamma ,
Speque alacer lethi : proprium nec longius ignem
Dissimulat vultus , roseo flammatus in astu .

Nam

Nam riguas inter lachrymas, nimbosquē liquentes
 Arcanum produunt oculi jubar, haustiquē cœlo
 Semina tralucet facie: sic Lucifer ardet
 Oceani perfusus aquis, teneroquē decorus
 Incedit radio, crinesquē repexit honores.

2. Iamquē Sacerdotes solito sacra carmina cantu
 Finierant, Diās subiit CUNCEVIUS Aras
 Præinctus solito castum subtegmine pectus:
 Hic ubi bis ternos subter calantia fontes
 Fila levant, murmurquē vagum per gemmea saxa
 Pene cident: summo vestis sed margine texti
 Quatuor artifice complectitur ordine, mundi
 Terrarumquē plagas: species quas discolor omnes
 Explicat & puro mundum bene gestat in auro.
 Mox Tyriam cervice Stulam, mox grandibus oras
 Prætextam Chlamydem gemmis, Mitramquē Sacerdos
 Præsulis imponit capiti: qui fausta precatus,
 Ore favere jubet, tacitissq; assistere linguis.
 Ipse, dein Gnati cœlestia facta Tonantis
 Præcinit, attentis avidum bibit omnia vulgus
 Auribus: auget enim rerum momenta legentis
 Majestas, vultuquē sacer qui promicat ardor.
 Excipiunt cantu reliqui, quem maximus olim
 Iesides cecinit venturi conscius ævi,
 Et geminus liquidum penetravit in aethera vates.
 Exin divini rebus jam ritè peractis

IOSAPHATIDOS

*A templo sese referunt : sed Præsul ad aras
 Durat adhuc , fruiturq̃ polo , lachrymisq̃ calentes
 Irriguus vultus , sati promissa decori
 Expleri petit , & totum se destinat armis .*
 3 . *Talibus illachrymans votis , & sensibus agras
 Prægressus terras , hominemquæ oblitus , anhela
 Mente subit cælum peragrans , & pascitur aurâ
 Ætheris insontis : sacro dum forte litando
 Tempus abest , nec tota dies se fundit in orbem .
 Interea mediam latè perlabitur urbem
 Nuncius , atquæ magis CUNCEVI amplectitur aulam ,
 Iam sera Tartareis monstra erupisse cavernis
 Horrenda , & sævo non inferiora videri ,
 Quò venère , Orco , misceriquæ omnia luctu ,
 Omnia funereis Vittebsci mœnia flammis
 In cineres verti : viduam jam Præsule plebem
 Tenariis cessisse lupis , cessisse dolosis
 Insidiis vivamq̃ fidem exhalare sub auras .
 Id quoquæ IOSAPHATO jam cœli vectus ab oris
 Aliger attulerat : tempestivisquæ precantem
 Excierat monitis , & mœsto è pectore tristes
 Adducens gemitus , sic vocem rumpit amarus :
 Eja age rumpe moras tandem , tuaquæ arripe sacra
 Protinus : hostis habet , Præsul quam fascibus urbem
 Æthereis flectis , ruit alto à culmine cœpta
 UNIO , jamq̃ alti surgit tibi gloria sati .*
 4 . *Sic ait & manibus vittas , & pallia notis*

Effert

Effert ipse adytis, addit funalibus ignes,
 Expedit & laticem, Cereremq; & munera Bacchi,
 Divinis libanda aris: Nabathæaque flammis
 Thura cremanda suis: vicinas Præsul in aedes
 Interea abscedens nodo sua tergora abeno
 Ter stringit circum, loricaque insuper aspris
 Horrentem spiculis, & vulnere lenta ferentem
 Induit, ad sacras ut sisteret integer aras,
 Sanguinis & purum Superis dum libat honorem,
 Ipse suo staret cum sanguine victima cælo.

5. Interea stygiis Monstrum se concitat alis,
 Sacrilegum monstrum Discordia, quodque Pelasgi
 (Quando illis primùm natum perhibetur in oris
 Schisma vocant, non ulla lues immanior orbi)
 Antraque nota petit, secretaq; tecta Megæra.
 Est locus admissis quæ curva Borysthenis undis
 Littora mordentur, vastos ubi Silva recessus
 Effecit objectu Nemorum, quibus horrida latè
 Incubat, & densis nox imminet atra tenebris.
 Stat specus, & vivo fingit pendentia saxo
 Antra, cavosaque lares stygiis habitata colonis
 Limina, concilium placuit si quando vocare
 Tartareum, pestesque Erebi dimittere in oras,
 Moliriq; necem populis, & vertere regna.

6. Iuppiter hic etenim Rossis qui creditus olim
 Fulmineos vibrare ignes, flammisq; trifulcis
 Frangere nimbosas hiemes, (dum Nomen IESU

Diditus

IOSAPHATIDOS

Diditur , & fadi patuit dolus improbus Orci ,)
 Demersus fluvio , carisq; abductus ab aris
 Ultoris posuit templum Iovis : has sibi sedes
 Has furiis statuit : rabidis hinc exitus Umbris
 Quaeq; die medio volitant , terrentq; paventes ,
 Quaeq; sub Idalia jam sera crepuscula stelle
 Per tenebras ululant , bustisq; morantur , & undis ;
 Hic ubi triste stetit , terroremq; addidit umbris
 Portentum , pridem tenebris quos forte libellos
 Condiderat , subito eruit , & quos perfida Moschi
 Barbaries , quos Orsa vetus , fraudumq; sequestra
 Kyovia , & tanti Mobilovia conscia facti :
 Quos Constantinâ , qui se mentitur in urbe
 Esse caput Grajûm , Rossas submitit in urbes
 IOSAPHATUM contra , ut stimulis haud mollibus iras
 Arrigeret vulgi , & mortem celeraret iniquam .
 Colligit has Furia , atq; sinum simul abdit in atrum ,
 Septenasq; super pestes , Erebiq; Sorores
 Agglomerans , notas Vittebsci aufertur in arces ,
 Extremam factura manum , sceleriq; dolisq; .
 7 . Hic densus late populus dum fluctuat aliis
 Effusus templi penetralibus , obvia contra
 Pestis adest , portisq; ipsis assistit , Achivi
 Assimulans peregrini habitus , frontemq; nefandam
 Effetamque situ , canis infundit honestis .
 Fit simul Antimachus , sacros moresque habitusq;
 Qui simulet , fidens animi , seu volvere fraudes ,

Sive

*Sive leves aufis implere ferocibus urbes .
 Undiqué conveniunt avidi , mentemq̄ tuendo
 Expleri nequeunt : certant agnoscere vatem
 Argolicum , trahit unde suos gens Rossia ritus ,
 Expediuntq̄ manus & large munera gaze
 Partiri certant : cunctos tamen ante Senatus
 (Namqué venenatos sensim sub pectore motus
 Ollis adspirat , membrisq̄ interplicat ignes
 Vipereos , fallitq̄ animos , versatq̄ furentes)
 Accipere exoptant , mensisq̄ adhibere parati .
 Ergo ubi jam magis , atqué magis fervescere spectat
 Et vultu pendere suo : lata aëra quando
 Densum humero vulgus vix explicat , ilicet aptum
 Arripiens tempus , primùm partitur in omnes
 Quos olim tales servatos vexit in usus
 Ipse libros , magnis expressaq̄ nomina ceris ,
 Occultam inspirans chartis pestemq̄ dolumqué .
 Ac dum nascentes rudis ardor in osibus iras
 Versantum , cupidisqué oculis data scripta legentum ,
 Accendit , tentatqué lues sublapsa medullas ,
 8 . Incipit : Haud unquam certè nos mittere vestros ,
 RAXIALI magni , penuria sveta Triones :
 Nec tantùm rabies Dominorum barbara Thracum
 Concuitt hos animos , jurataqué pectora vobis ,
 Quantum ne Rossas pietas diffusa per oras ,
 Et Grajis primum lumen de fontibus haustum
 Occidat , Hesperiiis exactum protinus umbru .*

Atqué

IOSAPHATIDOS

Atquē equidem quoniam cœpit Fortuna ruinas
 Urgeat, inq̄ aliud nostræ fastidia cœdit
 Sæva malum vertat, nos nos quacunq̄ severis
 Fata vebunt vicibus, Rossiq̄ minata colonis
 Sidera portendunt, nostris cervicibus ultro
 Sumimus, & Superis lati persolvimus iras.
 Vos modò florentes & Religione receptâ
 Et veterum sacris nullo molimine moti
 Perstetis: quanquam ô solita virtutis egentes,
 Prò quantum duratis, adhuc si vescitur aura
IOSAPHATUS, qui vos Latii sub sceptrâ Tyranni
 Hesperiamq̄ jugum cogit: qui sacra parentum
 Sacrilegus, festosq̄ dies, ritusq̄ resolvit:
 Et nova, nec Superis, Patribus nec nota Pelasgis,
 Nescio quæ Latio ducens mysteria cœlo,
 Indicit: quæ nos Patribus responsa feremus
 Degeneres nati? qui vix dum forte parentum
 Lethales oculos, summaq̄ in nocte natantes
 Condidimus, moresq̄ simul, Ritusq̄ vetustos
 Condimus ipsa illâ dextrâ? Latiine Colonos
 Vos cœli fecêre unquam? Latiino priores
 Tartareas vestro pepulerunt orbe tenebras?
 A Latiis Helene, sceptrisque insignis & armis
 Sventoslaoïdes castris adscriptus IESU est?
 Scitis enim, & gratos nimium meminisse necesse est,
 Cùm sua nunc Bessus, queruli nunc accola Nilî,
 Nunc dites Arabes glebis cum grandibus auri

Admitti

Admitti orarent, mystoria, cumq; Quiritum
 Pontifices, Regesque suos imponere mores
 Optarent, solos magna tum voce Pelasgos
 Volodimere probas, soli meruere Pelasgi
 Spargere Divinum Rossorum in pectora lumen.
 At modò pertasos veterum, nova querere sacra
 Et patrias aras, & patria templa, mitrasq;
 Divosque Ausoniis, pudor baud est, prodere iustis?
 Hac tum sperabamus? & hac jurata fides est?
 Cum Geta, cum Biston, patrios populatibus agros
 Vastat atrox, miscetque satis incendia letis,
 Illicet armatas acies, instructaque campo
 Agmina non segnes, educitis. eruit aras
 Templaq;, Raxialasque furens impune per urbes
 IOSAPHATUS, vivit tamen, & Vittebscia vixit
 Mœnia, & has aras, hæc rursus templa reviset?
 Quando erit illa dies, riguas cum sanguine dextras
 Cælo ostendetis, noxasque piabitis urbis?
 Dixerat, & sese templi penetralibus alti
 Intulit, ac medio ancipites sermone reliquit.
 Extemplo varias trepidum rumoribus iras
 Vulgus alit: surgitq; animis, totoque receptas
 Pectore dicentis furias: animamq; litare
 IOSAPHATI statuunt, & sanguine querere laudem.
 Ac veluti magna in sylva, cum dura Leonum
 Exigit ora fames, si fors Maurusia cornu

G

Ieiunum

IOSAPHATIDOS

Ieiunum attentet, vel paululum figat arundo,
Excitet aut vigilum latratibus antra canum vis,
Ignescit commota fames, nemorumq; per umbras
Efferat bacchatur rabies: absistit ab ore
Ardor, & absentem morsus defigit in hostem.

9. Et jam IOSAPHATUS sacras defunctus ad aras
Caelestes animo monitus, & iussa revolvens
Supremum decernit iter: fatalibus ergo
Cornipedes jungunt bigis: descendit in artus
Horror, et attonitis comitum timor ossibus errat.
Augur enim mens ipsa mali est, & saepe futuros
Ipsa praet casus, venturaque fata retexit.
Nil animi trepidus Praesul, jubet ocyus omnes
Pracipitare moras, tantis seseque periculis
Dignatur: tu solus agis, mentemque peruris
Christe DEUS: stantem te jam pro moenibus urbis
Ad palmasque altas, & pramia summa vocantem
Asspicit, his animos, his fortia pectora firmat.
Interea tumulum, quo saucia corpora condant,
Accelerare jubet, summo nec claudere saxo,
Donec Vittebsca corpus referatur ab urbe
Vulneribus lacerum, multoque in sanguine sedum.
Hac super, aetherias supplex affusus ad aras,
Extremum templisque Vale, notisque locutus
Moenibus, haud parco spargebat lumina fletu.
Tunc ubi jam portas, & moenia lata Polotta
Pragressus, campos cursu carpebat apertos,

Incipit

10. Incipit affari Superos, & tendere palmas.
 In me nulla mora est Superi, quæ ducitis adsum:
 Divinosquæ sequor monitus: vos si qua meretur
 Mortalis pietas, si necdum temnimur ægri,
 Hanc servate urbem, placidiquæ hanc cernite gentem.
 Hoc tantum: quod si sancta pietate moveri
 Vos juvat, & pronas adhibere precantibus aures:
 Ausonii, primum Patris clarate trophæa
 Rosignum in terris, & sadam avertite pestem
 Schismatis: unanimo regnet concordia mundo.
 Tum mihi qui clausas, ausi recludere portas
 Atque Polottana Mysten imponere sedi
 Immeritum licet, & tanta sub mole jacentem,
 Usque secundæis, cæli & cumuletis honore
 Precipue SKUMINUM magni de sanguine TYSCI
 TYSKIEVIUM, tantis cujus suffulta lacertis
 UNIO, certantem contra persistit Auernum:
 Nota viri pietas, nota argumenta caloris
 Ætherei: quantosquæ animis assurgat in ausus,
 Sive vocet Patria jam spes accisa cadentis
 Sive redux cælo, multosquæ ignota per annos
 Relligio: gemino virtus hæc sufficit orbi.
 11. Iamq; dies, alterquæ dies patefecerat orbem,
 Wittebsciq; procul turres, atque ardua longè
 Mœnia cernere erat, geminisq; in montibus arces:
 Id specula ex alta & celsa pro vertice turris

IOSAPHATIDOS

Tartareum spectans Monstrum , se protinus alis
 Corripit , inq̄ domos & dudum nota recurſat
 Hospitia , infractasq̄ acuit rumoribus iras ,
 Hic feſſus vates luſtris : hic cana verendo
 Ora Sacerdoti ſimilis : mox integer avi
 Apparet Iuvenis , crudi nec Martis egentes
 Oſtensans , pariterque manus , pariterq̄ lacertos ,
 Arma fremit , nudos vaginaq̄ eripit enſes ,
 Seq̄ offert , ſi quando dies ſava evocet arma ,
 Miranturq̄ ſenes atrum rubigine ferrum
 Luce virere nova ſubito : curvaſque bipennes
 Injuſtis pendere locis , ſtare obvia paſſim
 Telaq̄ fraxineaſque ſudes , quercuſq̄ prauſtas ;
 Et male venturi ſcleris primordia leti
 Aſpectant , furiisq̄ ſuis , culpaq̄ fruuntur .
 12 . At Praeſul tantis nil peſtora territus Orci
 Inſidiis , vacuas plateas , nec ut ante faventes
 Occuſus cernens populi , jam ſentit agi res
 Supremas : inſanda ſibi jam funera cudi .
 Ergo alacris ſolitoque genas in dulcia laxans
 Gaudia , nec pavido concretus frigore membra
 Protinus hortatur notis ſuccederè tectis ,
 Attonitos famulos , urbiſque ſilentia multo
 Librantes animo . Cælo ruit interea nox ,
 Cunctantesq̄ diu projecit in athera ſtellas
 Veſper , & averſus junxit ſua plauſtra Bootes .
 Aſt ubi dejectos animos & inertia curis

Ora

Ora videt comitum , mensas inferre dapescquē
 Imperat , & victu vires revocare cadentes .
 Vina dein sociis queis mentis nubila solvant
 Dividit , invitataq̄ hilaris , blandisq̄ morantes
 Vocibus impellit : ponant mœrentia corda ,
 Secludantq̄ metus , nunc prima exordia vite
 Natalesq̄ suos credant : sunt cætera cura
 Cœlitibus . quanquam per tot discrimina rerum
 In Superam revocent patriam , sedesq̄ beatas .
 Ibimus ô socii , cœlumquē intrare licebit .
 Atq̄ ea dum lætis confundit , & horrida blando
 Omina delenit vultu , spemquē induit ori ,
 Intrepidoquē premit lethi sub pectore amorem ,
 Admissis Comites spargebant lumina nimbis .
 13 . Exin se lachrymans tacitas abducit in ades
 Ut votis cœloque vacet : tunc maximus urbem
 Terror habet , spissasquē magis caligo tenebras
 Horrificat : pavidis voces geminantur in auris ,
 Sibilaq̄ , & crebris clamat stridoribus æther .
 Aspirat Boreas , savisquē sonoribus Euri
 Luctantur , plateasquē & tecta in turbine versant ,
 Pulvereosquē globos rapiunt : stant sanguine nubes ,
 Funestaquē ululant , per templa & busta , volucres .
 Accelerat scelus & vulgus furiale capaces
 Projicit in plateas : stricto Discordia ferro
 Vertitur in medio : jungunt rabiesq̄ , doliq̄ ,
 Insidiaquē gradum : lethi jam major imago

Sanguineas

IOSAPHATIDOS

*Sanguineas exerta manus , exerta lacertes
 Obsidet & postes , & limina aperta domorum .
 14 . Nunc age Calliope summos ordire labores ,
 Et quos Rossigenum in terris mirata tumultus
 Videris , ipsa mone : quanto molimine Schisma
 Concierit vulgus ? quantis scelus exiit armis
 Per populos miscens ferro fanda atq; nefanda .
 Iam prope caeruleis Phoebe subjecta quadrigis
 Ambigua vix fronte micans , lucemq; maligna
 Involvens nebula , medium tendebat in axem :
 Cum subito cani indutus vocemque comasq;
 Antimachi , Genius Cocytii ab sede profectus ,
IOSAPHATUM petit , & solita jam tecta quiete
 Semisopita fremit circum , si quem evocet aula ,
 Et serat insanam verborum incendia rixam .
 Nec mora , jam prater portas , clausosque penates ,
 Itq; reditque frequens , dextra nunc limina quassat ,
 Nunc vocem horrendam tollit , nunc ora fenestris
 Ingerit , & fedi spargit mala semina belli .
 Ac veluti umbrosa in sylva cum dura coegit
 Ex longo ventris rabies armenta luporum ,
 Qui melior versare dolos , & fallere noctis
 Excubias , praecurrit iter : stat cetera caecis
 In sylvis legio , praedaeque operitur opimas :
 Ille autem nunc septa ovium , nunc fida cubantum
 Tecta molossorum petit , interdumque recedit ,
 Interdum redit , & rursus latrantibus instat :*

Donec

Donee ubi in sylvis fugientem longius ausi
 Latratu morsuq; sequi, qui sorte reductis
 Arbutis latuere lupi, velut agmine facto
 Excipiunt miseros, laniantque in frustra molossos,
 Hinc tuti invadunt stabulum, viduasque bidentes.
 Non aliter stygii Genius savissimus Antri
 Oppugnat placidam tranquilli Prasulis aulam,
 Et vigiles excit famulos, & suggerit arma.
 Quin etiam rabidis miscens convicia verbis
 Intonat: Heus stygiis cretum de semine monstrum
 Bellialique genus, stirpemque decemplicis hydrae,
 Rossigenumque luem, Pacisq; & Numinis hostem,
 Mille catastarum vinculis, & mille necandum
 Funeribus: nescis jam stare in limine pœnas?
 15. Non tulit insontis Domini tot probra Iuventus,
 Et sese abruptis foribus procul ejicit, atque
 Sponte resistentem, trepidæ nec inertia dantem
 Terga fugæ, hoc ipsum ut strueret, rapiuntq; trakuntq;
 Atque onerant vinculis: tum quæ fiducia tanta,
 Quidve velit? fari mandant: silet ille protervo
 Nubilus obtutu, tacitoque in pectore gaudet,
 Stare necis causas, supremamque affore lucem
 Consiliis captisque suis: hæc omnia longè
 Antimachus dum cernit agi, dum fluctuat omnis
 Iam populus, cacosq; movet sub nocte tumultus,
 Opportunus adest, & dictis omnia acerbat.
 Imo ait ô cives positi confidite telis!

O Patria

IOSAPHATIDOS

*O Patria, ô Superi! sacra ô altaria Divûm!
 Huc ventum est! duris onerati impune catenis
 Raptamur! librat lassâ cervice Sacerdos
 Vincula: quin etiam jam funera, certa parari,
 Postera cum primos aurora reduxerit ortus,
 Fors videt. hæc primam noctem sine cade nequibat
 Si trahere & dulcem ferri stridore soporem
 Si parat, ecquid non lux crastina civibus addes?
 Dixerat: exoritur furor undiquê, & undiq; clamor
 Astra ferit, quò prima toris exhorruit atas
 Et matrum adstricto riguerunt ubere nati.
 Invadunt urbem Furia, & reclusa profundè
 Atria Cocytii focios in aperta maniplos
 Emittunt stimulantq; animos: properatur ad arcem
 IOSAPHATI, sævisq; lares cinguntur ab armis.
 16. Pallida lugubrem sed jam Pallantias ortum,
 Sanguineas effusa comas, & nubila castis
 Obtendens oculis, mæsto patefecerat Orbi
 Funeream vectura diem: nec longiùs iras
 Dissimulare jurat: summo rem cernere ferro
 Iam libet: ara sonant celsæ pro turribus Arcis,
 Densaturq; acies, fidum stipatq; virum vir.
 Circumstant portas, obeuntq; indagine muros.
 Nec minus & juvenes postes tutantur heriles
 Magnanimi, paribus nunc tela retundere telis:
 Nunc magis emunire aditus: sed fit via ferro:
 Iamq; fatiscentes magno cum fragmine porta*

Accipiunt

Accipiunt populum, fervetq̄ miserrima strages:
 Hic furor est, cum fors incustodita Leones
 Invadunt stabula, aut vacuas custodibûs arces
 Hostis habet: quocunq̄ vocat crudelis Enyo
 Hâc itur ferro: non sacra profanavê curæ,
 Audet & extremum scelus omnia: sævit in auras
 Clamor, & elisô geminata tonitrua plumbô.
 17. Ast ubi jam Comitum gemitus, & sæva cadentum
 Vulnere sollicitâ accepit CUNCEVIUS aure,
 Ilicet assurgit (toto nam corpore stratus
 Æquabat noctem precibus, thoraca severis
 Indutus rigidum setis) quâ plurimus ardor
 Fervet adhuc populi, & toto clamore vocatur
 IOSAPHATUS, placide progressus, inhospita vulgi
 Arma videt, dextrâq̄ Cracem super aera pingens,
 Ætheriam vobis pacem, Divosq̄ faventes
 Cara, inquit, soboles precor: ecquid at ista meorum
 Turba nocet Comitum? si me, & mea funera vultis,
 En ego IOSAPHATUS Prasul, quem queritis, adsum.
 Hos finite illæsos: fors hic quoq̄ sanguis abunde
 Exsatiat furias? Dixit, subito arma, sudescq̄
 Labuntur manibus, mutiq̄ obtutibus hærent
 Attoniti. potuitq̄ atrox tunc Prasule viso
 Conticuisse furor. sed cum languescere sentit
 Antimachus rabiem: supremâq̄ cæpta morari,
 Quos scelere ante alios, & certo tollere ferro
 Iuratos, procul ipse viros à limine tecti

H

Viderat

IOSAPHATIDOS

*Viderat exclusos, vocat intra tecta, viamq̄,
 Laxat, & obstantes simul huc, simul exigit illuc;
 Illi quā via prima ruunt, mora nulla, sudemq̄
 IOSAPHATO prior infringit: labat ille caducum
 Saucius in caput: hic alter surrectus in auras
 Fulmineam geminā dextrā super ora securim
 Stringit, & impactō diffindit tempora ferro.
 18. Ast alii, Comitum palantia terga secuti
 Continuunt facinus: labor his evellere postes,
 Scrutariq̄ domos imasq̄, evertere sedes.
 Sicut ubi rabidis si quando praeda molossis
 Delituit, volucris se vertit in omnia cursu
 Flamma canum, deciesq̄ eadem vestigia lustrant.
 Hæc inter proprio demersus sanguine Præsul
 Volvitur, extremāq̄ animā connixus IESUM
 Voce vocans, cœlestæ Crucis pro pectore signum
 Deducit, lethiq̄ refert pro munere laudes.
 At subito Antimachus dum singultantia cæsi
 Pectora jam strident, atq̄ ager anhelitus urget
 Paulatim fugientem animam: Nil (intonat) actum est.
 Huc chalybes socii, sortes huc vertite dextras,
 Astutasquē animi latebras perquirite ferro.
 Dixerat, ac rabido rursus exstimulata furore
 Barbaries, magno totam clamore per urbem
 Saxa per & latè turpi fora squalida cano
 Præsulis exanimum vicina ad littora corpus
 Corripiunt, vastoquē, super cervice, Molarū*

Imposito

Impositò , procul in scopulos , in & aspera saxa
 Præcipiti jaciunt casu . tum quâ magis undas
 Duna rapit , torvusquë imum descendit in antrum ,
 Altiùs a veclum summo mersère profundo .
 Ter fugistis aqua , ter curvo littore fluctus
 Duna pater frangens , totis scelus borruit undis .
 19 . Non tulit id Superùm summâ qui plurimus arce
 IOSAPHATO assistebat adhuc chorus , ilicet arma ,
 Arma fremunt omnes , & justas sumere pœnas .
 Et jam terrificis obduci nubibus ather
 Et picëis horrere umbrïs cœlum incipit altam :
 Tum globus aërio sensim descendere traciù
 Membra super , vacuumquë suo jam nomine Corpus
 Ater , & aterna circum ferrugine Noctis
 Horridus , in medio flagrantis semita flamma
 Findebat torvas ardenti limite nubes ,
 Ingentemq; facem liquida cum luce traherat :
 Hic etenim ultores instructis cominus ibant
 Ordinibus Superi , tandem scelerata supremo
 Mœnia mersuri fato : jam maxima nigro
 Fulmina contraxère polo , pestemq; famemq;
 Lethiferasquë lues , & tristi crine Cometas ,
 Atquë Gomorrhœas Sodomæ cum sulfure flammæ .
 Sed vetuit GENITOR tunc votis cuncta recentis
 Hospitis indulgens , summo tamen athera nutu
 Concutit , unde polusq; vagus , pelagusq; profundum
 Intremuit late , & magno sic intonat ore :

H 2

Vipereum

IOSAPHATIDOS

*Vipeream genus & Dixis exosa propago ,
 Ni mihi IOSAPHATI virtusq; precesque tenerent
 Fortè manus , ego vos . sed jam nunc ite volucres
 Armigeri : major sceleris quos versat Erinnyis
 Pracipuumq; nefas , fatalibus urite frontes
 Consciaq; ora notis , seu qui Vittebscia servant
 Mœnia : consilio seu qui venere nefando .
 Pars strictò pereat ferrò : (mea namq; sequetur
 Iussa SIGISMUNDUS , Lechia qui sceptris potentis
 Belligerosque domat populos , iustissimus unus :)
 Pars fugiat Patriam , & secum sua crimina Rossis
 Exportet terris : properò pars funere vitam
 Projiciat , meritosq; stygis descendat in ignes .
 Dixit , & aeterno voces adamante notavit .*

20 . Interea vinclis liber mortalibus ibat
 In liquidas Superum CUNCEVI spiritus auras :
 Protinus Aligerum delabitur agmen ab alto :
 Ter mille , evincti Lauro , Michaële magistro ,
 Victoriq; animo , magnaq; à cade recenti
 Purpuream infundunt Chlamydem , mirabile dextrâ ,
 Ingenio , pretioque decus , missumq; Tonantis
 Ipsius è manibus textum sublime Corona
 Apportant : quacunq; viam secat æthere victor
 Spiritus , irriguo lucet via lumine latè ,
 Impressumq; tenax longum tenet aura Nitorem .
 Illum sed GENITOR stellati in limine Templi
 Omne trabens cœlum tanta in spectacula , letus

Accipit

Accipit, & pronis gestans stata premia dextris
 Amplexu venientem ambit, totoq; micantem
 Latuina insveta mentem dignatur amore.

Salve Dive, decus Patrie, pars magna Beati
 Concilii, cui jam positis altaribus omnis
 Rossia dona feret: sacras cui ducere pompas
 Innumera properant gentes. jam Maximus orbem
 In laudes aperire tuas URBANUS ab alta
 Apparat Hesperia, Divumq; indicere honores.
 Ecquis erit mecum patrias qui primus ad aras
 Supplicibus fusus genibus CUNCEVIA cantet
 Vulnera? quis tantum non lento pectore Divum
 Accipit? his templum solido de marmore campis
 Propter aquam, surgat, tortis ubi spumeus urget
 Vorticibus sua saxa Rubon, famulisque cruenta
 Littora lambit aquis: media testudine tecti
 Ingens IOSAPHATUS stabit, victriciaque altis
 Tempora praecinctus foliis sua templa tenebit.
 Iamq; revertentis juvat occursantia plebis
 Agmina, votorumque reas numerare catervas:
 Iam celsis appensa tholis monumenta metallo
 Cernere erit, reducem cassis testantia vitam.
 Atque hic insolitamque lucem, morbosque furentes
 Vicinosq; obitus: precibus fugisse legemus

Dive

IOSAPHATIDOS

*Dive tuis, addent domitam, pulsamque cruenta
Bellone rabiem, Lechiaque addicta trophæa,
Atque Sudermannis decrepta est postibus arma.*

ARGU-

ARGUMENTUM
LIBRI PRIMI.

1. 2. Propositio operis cum invocatione.

3. Vittebscum civitas Russiæ, in finibus Moscoviæ: cujus Cives à prima ad Christum conversione, Græcis initiati mysteriis, eorundem distracti Schismate ab Ecclesiæ communione discessere.

4. D. Bassii Ordo Ecclesiæ utilissimus, Ab hujus Sanctissima disciplina IOSAPHAT CUNCEVICIUM DEUS Opt: Max: suis aspirationibûs ad incredibilem inflammat Zelum. Ubi fingitur visio quædam allegorica, futuræ cædis complexa eventum: nimirum, Hesperum Unionis offusum caligine Schismaticorum, magis enitescere.

5. Ingressus Archiepiscopi Vittebscum, quò tempore prima sementis conjurationis jacta ex falso de Archiepiscopo rumore.

6. In Civitatis ipso ingressu, Angelorum Vittebsci tutelarium opem implorat.

7. Templum Episcopale reperit per impietatem Schismaticorum ita obsoletum: ut non jam domicilium, sed emortuæ Religionis sepulchrum diceres. Vestem nimirum IOSEPHI pius IACOB cruentam videbat, IOSEPHUM

ARGUMENTUM

PHUM non videbat .

8 . Schimatis descriptio . Tumultus per causam motarum imaginum & templi lustrati in relat. ad Urb: VIII .

9 . Hac fictione ostenduntur per advenas Græcos , ad speciem Monachos , seditionum procellæ sapius excitatæ . Datur huic monstro Oratio , in qua quotidianæ Schismaticorum plenæquæ maledicentiæ in S. Romanam Apostolicam Ecclesiam voces , exprimuntur . Moschus Patriarcha ad fines Russiæ adiens , alios suæ sacrilegæ rebellionis socios Episcopos & presbyteros Rossis in locum Catholicorū substituit : & totam permiscet tumultibus Provinciā .

10 . Angelus Archiepiscopi tutelaris dum adhuc Martyrii tempus non esse , cælo nunciat , tumultus in Archiepiscopum reperit commotos , ejusquæ injuriæ pœnas decernit sumere .

11 . Oratio IOSAPHAT deprecantis pro infensissimis adversariis .

12 . IOSAPHAT prope Angelico decorus aspectu in tumultuantem dat sese concionem , gravissimisque verbis omnem seditionis flammam extinguit . In relat: ad Urbanum VIII .

13 . Cacodæmon languentem ægrè ferens seditionem , magno fragore edito , avolat : Archiepiscopus Polociam redit . ejus descriptio .

14 . Templum Cathedrale Græcorum Polociæ , D. Sophiæ , hoc est Verbo DEI , Sapientiæ Patris , à Borisso Duce Polocens . positum , per injuriam Schismaticorum labefa-

labefactatum , IOSAPHAT restaurat .

15 . Pulcherrimis Pi&cturis exornatur Ecclesia . ubi inter cæteras effigies , dum S. Stephani Protomartyris , contemplatur Archiepiscopus imaginem , similis per faxa Necis desiderium concipit .

16 . Affirmatam Martyrii divinitus spem gaudet , Tumulumqu& sibi excitari , in quo condatur , imperat .

ARGUMENTUM

LIBRI SECUNDI.

1 . DEUS Opt : Max : Rossiam contemplatus , coram D. Praxede Virgine , Principe olim Rossia&, de Schismaticorum nefariis facinoribus conqueritur . Qui cum publico su& superstitionis arcerentur exercitio , occultis itineribus ad privatas confluebant ædes . Atque quidam è plebe nullis initiati sacris , officio Presbyteri perfungi , Divinis Mysteriis per summum sacrilegium operari , Matrimonia conferre & absolvere , non exhorruere .

2 . Praxedis Beata placat Numen , magnique IOSAPHAT interponit merita .

3 . & 4 . Angelus Custos Archiepiscopi , cœlum subit cum Phiala plena lachrymarum , quas IOSAPHAT in Oratione profundeabat : & cum libello , in quo ejus totam penè vitam , moresque Religiosissimos , descripsit .

5 . DEUS promeritis IOSAPHAT placatus , Russia& ignoscit

ARGUMENTUM

ignoscit, Martyrem fore, in numerumque referendum Sanctorum, prædicit, post gravissimas de vita quæstiones institutas, per Illustrissimum & Reverendissimum EUSTACHIUM WOLLOWICZ Episcop: Vilmē: cujus personam gessit Perillust: ac Revered: D. GEORGIUS TYSKIEWICZ Episc: Methon: & Suffr: Vilnen: per Illustrissimum & Reverendissimum IOSEPHUM VELAMINUM Rutky Archiepiscop: Metropolitanum Kyjoviensem, pro quo Reverendissimus RAPHAEL KORSAK Episcop: Halicien: adfuit: & per Reverendissimum ANTONIUM SIELAVA, Archiepiscopum Polocensem.

6. Prodigia, inquisitionis tempore. Super Illustrissimos & Reverendissimos Inquisitores in summo templo disputantes, lux ingens apparuit Polociæ: Vittebsci verò in fastigio templi Græci, Stella cum Sole cruento: Ibidem Cives pœnitentiam sceleris publicè agunt, eumque indigentem Patronum appellant. Arida manus cujusdam Nobilis ad sepulchrum Martyris pristino vigori restituta &c.

7. Recepta Beato viro consuetudo ad mensam sacros libros audiendi, præsertim annales Ecclesiasticos, exprimitur. SS. Methodius & Cyrillus Apostoli Slavorum, & Ruffiæ.

8. Sub primam noctem quotidie se gravissimè ultro flagris accipiebat.

9. Inter verbera lux in ejus cubiculo ab aliis observata: dubio procul ex Angelorum præsentia.

10. Sæpius in altissimos raptus divinosque in oratione
mentis

mentis excessus avocabatur. Hac occasione afferuntur à Poësi cætera.

11. Arx cœlestis, in qua Archiepiscopi Metropolitanæ Kyovienses Catholici æternâ beatitudine fruuntur.

12. A D. Basilio edocetur, qui nam sint illi Pontifices? cur aliæ vacuæ sedes? nimirum quæ Schismaticos olim tenuère.

13. Prima Conversio Rossia Rurico, Sinevo, & Truvorio Principibus, sed inconstans, quod per Schismaticos Græcos affecta esset. Primus tamen Episcopus Anonymus sub Volodimiro Principe, creditur Catholicus fuisse: à quo Fulminator Iupiter Rossorum, sive *Piorum* submersus est.

14. Facti Pontificum Kyoviensium Catholicorū. Theopompo dubiæ fidei Græco successit Hilarion Rossus, qui à Patriarcha Schismatico inaugurari noluit, authore Iaroslao Principe Rossia. Ephræm Græcus, Anno Christi 1092. qui S. Nicolai translationem cum Latinis celebrari iussit. Clemens 1146. Ioannes 1170. Cyrillus 1250. Maximus anno 1283. Petrus Rossus 1364. celebris editis concionibus. Alexius Rossus 1307. hic Borisi & Glebi Principum Rossia Martyrum festos dies esse iussit. Gregorius Cimowlak Bulgarus, Legatus ad Summum Pontificem à Vittoldo Lithvania Duce pro Unione innovanda.

15. Isidorus Bulgarus, qui dum in Moschovia Catholicam promeret animorum Consensionem, à flammis pyraquæ sibi structa, Kyoviam profugit: Deinde Romæ de-

ARGUMENTUM

posita Archiepiscopi Metropolitanæ Kyioviensis Mitræ, Constantinopolim ad eandem unionem propagandam sese contulit. Successorem habuit Gregorium, anno 1442 à Pio II. P. M. consecratum. Misâél sedit anno 1474. Ionas Hlezna 1482. Macarius, Archimandrita Vilenensis, dum ad Archiepiscopatum proficiscitur, à Scythis pro religione cæsus occubuit. Ioseph Sołtan anno 1497. Latinus propter consensionem cum Sancta Romana Apostolica Sede à Rossis appellatus. Hypatius Pociey, magnæ vir sanctitatis, duobus digitis amputatis, lethalem in cervice plagam à Sicario quodam Vilmæ Schismaticorum operâ ad eundem occidendum immisso accepit.

16. Martyrum pro S. Unione cæsorum in cœlo Domitium.

17. Eorundem immortalis gloria & nomina; ac princeps è recentioribus Antonius Hrecovicus Ordinis S. Basilii Magni submersus à Schismaticis Kyoviæ. Matthæus Presbyter Sarogrodensis, securi eandem ob causam percussus. Neophytus item Thessalonicensis, post absolutum Romæ studiorum cursum, dum Patriam repetit, in itinere cum socio interfectus à Schismaticis.

18. Duæ Portæ Divinarum revelationum.

ARGUMENTUM

LIBRI III.

1. Vigilantia & animi promptitudo Archiepiscopi in religionis officiis.

2. Vestitus

2. Vestitus Episcopalis Græcus in matutinis precibus, pallium nimirum, in quo, sex fluvii niveo, purpureoqué filo detexti: in margine verò, quatuor colorum species, quatuor Evangelii scriptores, aut mundi partes significantes. His indutus Evangelium canit.

3. Rumor de Vittebscanorum à religionis unione defectu, quod etiam divinitus cognoscit ipse in Oratione IOSAPHAT.

4. Angelus sacros apparatus ad divinas peragendas liberationes instruere fingitur, dum Archiepiscopus pro more suo perpetuo, funiculis æreis ante Liturgiam se adstringit.

5. 6. Locus fœtus prope Kyjoviam, quo Schismatici Cacodæmones contra unionem acturi conveniunt. Fulminator vetus Jupiter, eas optavit sedes. Epistolæ variis ex locis Schismaticorum, statam cædem IOSAPHAT molientum ibidem asservatæ.

7. Effuso è templo è re divina populo, Vittebsci, Cacodæmon in habitu Græci Monachi occurrit, & Epistolas Magistratui cæterisque illius urbis Civibus distribuit. Taliū etenim hominum operâ omnes in Rossia natæ adultæque seditiones.

8. Oratio impostoris, Schismaticorum quotidianas in Catholicos Rossos exprimens voces. Wolodimirus Sventoslai Princip: Rossiæ filius, ad què Mahometani, Ægyptii, Arabes, Latini, legatos mittebant, ut ad eorum accederet religiones: ille tamen omnibus aliis missis, in Græcorum se dedit

A R G U M E N T U M

se dedit ceremonias. Stryicovius. l. 4. c. 3.

9. Archiepiscopus Vittebscum Supremum iter, famulis omnia sinistra ominantibus, animosè decernit.

10. Pro Polocia & Sanctæ Romanæ Sedis exaltatione, tum proiis, quorum auspiciis & ope, Archiepiscopatum contra vim Schismaticorum accepit, majore verò modo pro Illustrissimo Januzio Skumin Tyskiewicz Palatino Trocensi &c. Deum deprecatur.

11. A Furiis Avernibus rursus incendium seditionum excitatur.

12. Animositas magnanimi viri in adverso fortunæ statu luculenta oratione patefacta.

13. In Oratione pridie cædis totam noctem exigit. Horror quidam in urbe, grassantium Cacodæmonum.

14. Depingitur hic quidam à Schismaticis immissus Presbyter, fecialis cruentæ cædis: qui jactis in Archiepiscopum conviciis, exordium faceret diu meditata cædis.

15. Famuli maledicum arripiunt Presbyterum catenisquæ onerant: quâ re pervagata, summus exoritur tumultus.

16. Historia refert ejus diei ortum Auroræ atquæ Solis moestissimum visum, quo aulam invaserunt, omnia cæde & ferro miscentes.

17. Audita famulorum cæde, magnanimus Martyr, è conclavi, in quo totam oraverat noctem, prodit, aspectuquæ suo adstantibus arma è manibus, furorem ex animis excutit: Interim immaniores aliis duò Sicarii, qui IO-SAPHAT loquentem non audierant, irruunt in atrium, & alter

& alter Archiepiscopum stantem fude, alter securi jam projectum humi, ferit. In relatione ad Vrbanum VIII.

18. Famulos persequantur. Seminecem Archiepiscopū, signis extremi adhuc spiritus, dum se signo divinæ munit Crucis, observatis, incensis rursus animis, in aream extrahunt, extremasquē afferunt manus. Plebs Sexusquē & ætas omnis in Cadaver sævit: publicè tandem raptatum de monte, in præterfluentem Dunam Rubonem sive Dunam demergunt. Ibidem.

19. Scriptor vitæ aliquē superstites, supra cæsi corpus diu quandam teterrimam pependisse nubem testantur, è cujus medio lux quasi columna emicaret. Ultorum Spirituum hic castra Pœsis statuit.

20. Gloriosus triumphantis animi à cæde in cœlum ingressus. &c.

Ad. M. D. O. M. G.

CORONIS

CORONIS

Sive

EPIGRAMMATA,

*De Singularibus quarundam
Virtutum exemplis*

JOSAPHAT CUNCEVICII.

K

I.

I.

In horto Cænobii sub Pomo acerrimè in se flagris
animadvertit .

Quere alias flagris , Præsul fortissime , sedes !

Jam satès immaduit sanguine cella tuo .

En patulis pomus pandit tibi brachiarum :

Hic roseo attonitum sanguine sparge solum .

Hortus erat riguo quem sanguine sparsit IESUS ,

Quem paribùs spargas imbribùs , Hortus erit .

Ille licet Iudæus , at hic sit Littalus Hortus ,

Sanguine jam fiet frater uterque tuo .

II.

Saxo nudis pedibùs insistens, totam noctem in oratione
traducit .

Huc oculos Superi , placidas huc vertite mentes ,

Exhibet ostentum Littala terra novum .

Cernite IOSAPHATUM mulcentem sidera votù ?

Ut vigil excubias proferat ille suas ?

Inviclo pede saxa domat : jam fessa sub undas

Astra cadunt , stabilem servat at ille gradum .

Haud poterat meliore loco consistere Præsul ,

Insistens saxo , Terminus ipse sibi est .

III.

III.

A L I U D

De eodem argumento .

IOSAPHAT insomnes saxum super exigit Horas ,
 Et domat haud lasso marmora fessa pede .
 Interea gemino torrentes lumine guttas
 Depluit , & salsis ora fatigat aquis :
 Interea gemitus , suspiriaq̄ alta medullis
 Evocat , inceptas accumulataq̄ preces .
 Sic gemitus , sunt Venti : sic aquora , Fletus :
 Aspirat nebulas nox tenebrosa suas .
 Naufragus es Præsul : saxum cui fixus inhares
 Naufragii scopulum se probat esse tui .

IV.

Bienniô, nihil, præter frigidam bibit, magnâ cum
 pristinae valetudinis imminutione.

Ad poculum Aquæ.

Pure calix, quem lymphæ rudis, non Cacuba replent,
 Non pudeat gelidas te gerere intus aquas :

*Quis scit an à sacro cùm fors libaberis ore ,
Non fient puræ nectaris instar aquæ ?
Tu magè commissas retine constantior undas :
IOSAPHAT his sese forte videbit aquis .
Atq; ubi pallentes cernet succumbere vultus ,
Amplius haud istas ducere perget aquas ,
Erravi , non hic cernet sua IOSAPHAT ora ,
Spectanti Heliam non nisi Lympha refert ,*

V.

Inscriptio Calicis quò aquam bibebat .

*Hic teres & nullò cyathus circumlitus aurò ,
IOSAPHAT è vitreo fonte ministrat aquas .
Ne queras vinum , vino pretiosior unda est ,
CUNCEKI gustum quæ meruisse potest ,*

VI.

SUSPIRIUM Ecclesiæ Orientalis de Schismate expo-
sulantis crebro à IOSAPHAT frequentatum .

Videamus an floruerint mala Punica , Cantic: C. 7.

*Quid pateris me Sponse malis ditescere malis ?
Non malus est Hortus , cur mala Malus erit ?*

Sum

*Sum tuus Hortus ego , sum nec mala , Candide , malus ,
Quaeque tibi vulnus deliciasque fero .*

*PUNICA mala dabit dulcissima Malus Amoris ,
In vilem villam si pie Sponse venis .*

*PUNICA mala magis si malis Christe referre ,
PUNICA mala dabo , Punica pelle mala .*

VII.

**De affiduis afflictationibus , quibus rebellantes animi
permotiones Rationis imperio subiciebat .**

Ab satīs est sanctas producere longius iras !

Ab satīs immiti plectere membra manu !

Pallida jam tenui species occumbit in ore ,

Tristis & exhaustas occupat umbra genas .

Iam color in vultu nullus , jam concidit ostrum

Sanguinis : ab nullus IOSAPHAT ore sedet !

Affiduis tantum crebrescunt lumina guttus ,

Affiduis vigilant pectora anhelata focis .

Exul es ergo tui , novus attamen exul , & undā

Non interdictum cum sit , & igne tibi .

VIII.

VIII.

De cubiculo, in quo matutinis peractis precibus, coelitus
circumfusus luce, orationi ultimum vacabat.

*Hic locus aeternos ubi duxit IOSAPHAT ignes,
Et dabat extremas supplice mente preces.
Hic dum barbaricis fervent clamoribus hostes,
Hostibus aetheriam conciliabat opem.
Hic rignus flammis et multo Sole decorus,
Cunclantem intrepidus provocat ore necem.
Arserat ante obitus radiis quod IOSAPHAT, ipse,
Ne Mors tardaret caca, Lucerna fuit.*

IX.

Schismaticus quidam duplici globō ex fistula aerea majore
caput IOSAPHAT demottui trajicit.

*Ardua jam lata stabant vestigia plaga,
Pandebantq̄ suos tempora fissa sinus.
Nec sat erat furis: silicis globus excitus igni,
Attulit arato fata suprema tubo.
Sic ubi sanguineā flagrabant tempora mitra,
Addita purpurea fors nova gemma mitra est.
Nam scelus ut tegetet furiata IOSAPHAT Urbis,
In gemmam excoxit sanguine, credo, globum.*

X.

X.

De pariete Cubiculi, quem convulneratus immanissimè,
sanguine ac cerebro aspersit.

*Illustres salvete lares, salvete Penates,
Atriaquè ingentis sanguine sparsa Viri.
Non hìc picta lego magnorum stemmata Patrum,
Cana nec innumeros Fama recenset avos.
Unicus hac sanguis CUNCEVIUS atria pingit,
Imbuit & cerebrò, limina trita, sacrò.
Illius hac facies: sic sese sanguine pinxit,
Nec color, ut meliùs pingeret, ullus erat.
Si tamen effigies rudis est, ignosce: superstes
Nescivit vultus fingere namquè suos.*

FINIS.

REIMPRIMATUR.

*FLORIANUS HREBNICKI, Nominatus Metropolitanus totius
Russia, Archi-Episcopus Polocensis, Episcopus Vitebscensis,
Mohiloviensis, Mscislauiensis & Orszanensis, SSmi Domini
Nostri BENEDICTI XIV. Pralatus Domesticus, & Solii
Pontificii Assists. Abbas Kijovo-Peczarensis & Boryso-
Hlebensis. mpr.*

ERRATA TYPI,
Quae in hunc libellum irrepserunt,
sic corrige.

- Pag: 7. \forall 21. Praecipunt, Lege, Praeripiunt.
Pag: 9. 23. Optavit. Lege, Aptavit.
Pag: eadem. Fol: 2. \forall 6. Optat, Lege, Aptat.
Pag: 16. Fol: 2. \forall 24: Chygi. Lege, Kiji.
Pag: 17. \forall Fol: 1. 25. Crebescere. Lege, Crebrescere.
Pag: eadem. Fol: 1. \forall 26 Chygi. Lege, Kiji.
Pag: 18. F: 2 \forall 14. Cyjoviis, Lege, Kijoviis.
Pag: 19. F: 2 \forall 21. Cyovii. Lege, Kijovii.
Pag: 24. Fol: 1. \forall 2. Tuen do. Lege, Tuendo.
Pag: 28. \forall . 10. Stygiis. Lege, Stygio.
Pag: 32. F: 2. \forall 8. Rutsky, Lege Rutski.
Pag: 35. \forall 15. Optavit. Lege, Aptavit.
Ibidem \forall 17. Molientum. Lege, Molientium.
Ibidem F: 2. \forall 19. Pervagata, Lege, Pervulgata.
Pagina 37. \forall 4. Singularibns, Lege, Singularibus.

№ 14 XVIII, 644 (27)

№ 4 nfo 40 luty
Jell

XIII.2.139